

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Plebiscitni zvon.

Koroški Nemci so dali v spomin na plebiscit, ki je bil 10. oktobra 1920, vliči zvon ter so ga obesili v stolp župne cerkve v Celovcu. Hoteč imeti spomenik iz bron, so se odločili za idejo, da so naročili zvon. Ta spomenik ima posebno lastnost, ki je nimajo drugi bronasti spomeniki, da razširja zvoke od sebe. Drugi spomeniki so mutasti, osebe stoje brez gibanja in besede na podstavku. Zvon pa se glasi, zvoní ter tako ljudem na razumljiv način govori. Plebiscitni zvon ne govori dosti. Samo enkrat na leto spregovori s stolpa celovške župne cerkve. To je na obletnico plebiscita, 10. oktobra. Zato pa je takrat njegova beseda tem bolj slovesna.

Letošnjega 10. oktobra je zvonil, tako so poročali iz Celovca, posebno slovesno. In Nemci, ki so slišali njegove glasove, so se navdušili ob desetletnici dogodka 10. oktobra ter so dali duška svojemu notranjemu zanosu. Dali so izraza temu, kar jim polni srce. In kaj so rekli Slovincem? Rekli so jim to, česar pred 10 leti niso povedali: Vi ste 10. oktobra glasovali ne za nedeljeno Koroško, ne za Vašo gospodarsko dobrobit, ne, Vi ste glasovali za nemštvo. To so poudarjali vsi govorniki, ki so nastopili na plebiscitnih prireditvah. Niso tega naglašale samo osebe, ki nimajo javnega dostojanstva, marveč tudi možje, ki zavzemajo visoka in odgovorna mesta v politiki in v deželni upravi.

Pesem o ponemčenju.

Na svečanostni seji koroškega dež. zbora 10. oktobra, ki so se je udeležili vsi deželni poslanci razen obeh slovenskih, ki se te vsenemške proslave ni sta hotela udeležiti, je imel predsednik poslanec Lukas, član socialno-demokratske stranke, govor, v katerem je med drugim poudaril to-le: »Izid plebiscita je bil izraz pripadnosti nemški kulturi in jezikovni skupnosti.« Socialnodemokratski voditelj na Koroškem sporoča koroškim Slovincem, da pripadajo nemški jezikovni skupnosti, to je, da se morajo ponemčiti ali boljše rečeno: ponemčuriti. Takšen smisel je po socialnodemokratskem tolmačenju imelo glasovanje za nedeljeno Koroško. Ob plebiscitni desetletnici so torej socialni demokratje koroškim Slovincem razodeli, kar so ti sicer že zna-

li, ter še bolj svečano potrdili, da so ravno tako zagrizeni nemški nacionalisti (narodnjaki), kakor vse meščanske stranke. Socialni demokratje hočejo iz vseh koroških Slovencev napraviti nemškutarje.

Pesem o Veliki Nemčiji.

Za meščanske stranke je govoril eden njihovih najizrazitejših zastopnikov, deželni glavar dr. Lemisch, ki je 12. oktobra v navzočnosti zveznega (državnega) predsednika dr. Miklasa in kanclerja Vaugoina med drugim rekel: »Peščica slovenske manjšine, ki se noče ukloniti volji večine, bo kmalu čisto izginila, potem pa bo na tej zemlji ostal en sam koroški narod, prežet od ljubezni do domovine. Program bodočega dela mora biti ta, da se mešano jezikovno ozemlje kmalu spremeni v enotno nemško kulturno področje. Od te svoje naloge večina ne bo nikdar popustila. Da se doseže ta cilj — to je, da se slovenska manjšina, ki še kaj drži do svoje narodnosti, čim prej ponemči — morajo sodelovati starši, šola in tudi cerkev. V smislu teh nalog bomo po naravnem potu in z zmernim razvojem zravnali razlike med Korošci ter s tem prispevali k združenju vsega nemškega naroda od Severnega morja do Karavank. Nemško ljudstvo, ki strnjeno prebiva med Karavankami in Severnim morjem, more ter mora iti pot k narodni zedimbi.«

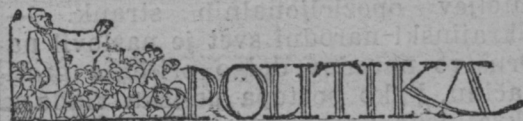
Deželni glavar dr. Lemisch, ki bi moral biti nekak deželni oče tudi slovenskim deželanom, je Slovincem z brezobzirno odkritostjo povedal, da se naj nikakor ne trudijo ohraniti svojo slovensko narodnost. Nemci jim tega ne dopustijo. Nemci bodo v bližnji bodočnosti storili vse, predvsem potom šole in cerkve, ki jo je dr. Lemisch tudi vpregel v ponemčevalni voz, da se vsi Slovinci ponemčijo. To je potrebno radi tega, ker so koroški Slovinci na poti Veliki Nemčiji, ki zahteva svoje meje na Karavankah. Dokler namreč Slovinci še niso ponemčeni, ne sega strnjeno nemško ozemlje do Karavank, kjer hočejo Nemci postaviti mejo bodoči Veliki Nemčiji. To so tudi potrdili s slovesnimi izjavami vsi govorniki iz Nemčije, ki so se udeležili celovških plebiscitnih svečanosti.

Opomin koroškim Slovincem.

In kaj poje plebiscitni zvon koroškim Slovincem? Mar-li smrtno pesem? Nemci njegove zvoke tako tolmačijo ter napovedujejo slovensko narodno smrt. Mi smo pa preverjeni, da imajo Slovenci še toliko življenjske sile v sebi, da se živi ne bodo dali pokopati v grob. Na zvonovih je dostikrat napis: Vivos voco = žive kličem. Naj bi celovški plebiscitni zvon to nalogo vršil napram koroškim Slovincem! Naj bi jim zvonil življenje! Naj bi se njegov glas razlegal po slovenski Koroški do poslednje vasi, kjer se še sliši slovenska govorica! Naj bi klical k življenju tiste, ki v njih slovenska narodnost že hira v smrt! Tiste pa, ki še živijo, naj bi potrdil in okrepil, da širijo življenjsko misel in voljo med slabestimi brati ter jih obranijo smrti. Naj bi se zvočki plebiscitnega zvona združili v harmonično enoto z zvonom z Gosposvete, kjer so dragoceni spomini naše državne preteklosti, kjer je tudi najkrepkejšo bodrilo zaupanja v slovensko bodočnost.

Opomin nam.

Glas plebiscitnega zvona smo 10. oktobra slišali, ne sicer s telesnimi ušesi, pa v duhu vsi Slovinci in Jugoslovani. Opomnil nas je ta glas na to, da bijejo naši rojaki obupen boj za življenje tam kaj, kjer je bila zibeljka slovenstva. Mi nismo ravnodušni napram temu boju. Saj gre za našo krv! Gre za slovensko, za jugoslovansko krv! Našo krv hočejo zatreti! Branimo jo vsi! To so pravice krvi, ki so svete in jake, močnejše nego vse to, kar nas je vsled sile in prevare ločilo in nas sedaj loči. Skupnost krvi, jezika in kulture je tista nepretrgljiva vez, ki nas veže z našimi brati na Koroškem. Naj bi ta vez naše brate bodrila, jačila in krepila! Nemci so jim povedali, kaj z njimi nameravajo. Koroški Slovinci so se ob 10letnici plebiscita še bolj zavedli svoje velike naloge, ki mora tvoriti program njihovega dela: Slovenska straža od Karavank do Gosposvete!

V NAŠI DRŽAVI.

Naš novi proračun 1931—1932. V finančnem ministrstvu se vršijo posvetovanja glede izdelave proračuna za l.

1931—32. Povečanje izdatkov bo zahteval novi uradniški zakon, ki bo uveljavljen še pred novim proračunskim letom in ki bo prinesel z izboljšanjem uradniških prejemkov nova bremena. Ker vodi sedajno vlado pri sestavljanju proračuna načelo štednje, bo treba za novi proračun najti kritja, katere naj rodijo prihranki pri vseh vrstah odvisnih kreditov.

V Beogradu se je mudil in obiskal naše najvišje politične kroge francoski trgovinski minister Flandin. Obisk francoskega ministra velja ustanoviti skupnega gospodarskega bloka evropskih držav z ozirom na dejstvo, da hočejo sovjeti uničiti dosedanje trgovstvo v Evropi in tudi v Ameriki.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrija v volilnem boju. Bivši avstrijski kancler dr. Schober se trudi, da bi ustvaril za predstoječe parlamentarne volitve gospodarski blok srednjih meščanskih strank. Schoberjeva zamisel je že v krizi radi nespo razuma med velenemci in demokrati. — Predvolilne zmešnjave v vrstah Heimwehra so dosegle že višek. Na Dunaju n. pr. obstoje tri različne skupine heimwehrovcev: ena podpira krščanske socialce, druga je za svobodne volitve in tretja je za dr. Schobrov meščanski blok. Ta razkroj je prešel že tudi v vrste podeželskih organizacij, ki so usmerjene kar najbolj različno. — Heimwehr se je že pogajal tudi z narodnimi socialisti pod vodstvom Hitlerja, a pogajanja za skupen volitveni nastop niso uspela, ker zahtevajo narodni socialisti izstop obeh heimwehrovskih ministrov iz Vaugoinove volilne vlade.

Nadaljevanje posvetovanj agrarnih držav je pričelo dne 18. oktobra v Bukarešti.

Poroka bolgarskega kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno se bode vršila dne 25. oktobra v baziliki sv. Frančiška v Assisiju.

Novoizvoljeni parlament v Nemčiji se je sestel dne 13. oktobra pod staro vlado kanclerja Brüninga. Za predsednika državnega zbora je bil izvoljen prejšnji predsednik, socialistični poslanec Pavel Löbe. Njegovo izvolitev je podpiral tudi katoliški centrum. Novi podpredsedniki so: narodni socialist Schöhr, centurmas Ester in nacionalist Graf.

Zmede na Poljskem. Na Poljskem so odkrili in preprečili zaroto proti Pilsudskemu. Glavni krivec je neki Jagodzinski, ki se je že »proslavil« z dvema atentatoma v letih 1905 in 1906 in prebil že mnogo let v zaporih ter v prognanstvu. Policija je zaprla člane zarote, ki so imeli namen, maršala ubiti. Istotako je bilo aretiranih več voditeljev opozicijskih strank. — Ukrajinski narodni svet je naslovil na Društvo narodov dolgo pritožbo proti načinu, kako postopa poljska vlada z ukrajinsko narodno manjšino. Ukrajina je izročena na milost ter nemilost Poljske, ki noče dati Ukrajincem leta 1923 jim obljubljene politične in kulturne avtonomije. Ne samo to, ampak Poljaki so zatrlji med Ukrajinci vse one

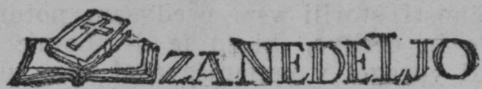
kulturne svobodščine, katere so si bili priborili pod Avstrijo. Ukrajinske šole so uničene in Ukrajinec ni deležen niti pravic, katere mu gredo po ustavi. Da bi popolnoma ukrotili Ukrajince, so Poljaki nastanili med Ukrajinci vojaštvo, katerega mora vzdrževati ukrajinski narod, ki je vsled tega nasilja že gospodarsko uničen. Položaj Ukrajine je slabši nego v najhujši vojni zasedbi.

Na seji rumunske vlade pod predsedstvom novega predsednika Mironeasca je bilo načeto vprašanje proračunskih prihrankov. Sklenjeno je bilo, da bo ukrenila vlada vse potrebno za preprečenje kopičenja javnih služb. Vsak uradnik, ki je zaposlen v dveh ali več službah, si bo moral zbrati le eno in sicer do 1. novembra t. l. Vse izredne nagrade bodo ukinjene. Vsa odposlanstva v inozemstvo bodo podvržena kontroli zunanjega ministra. Nova vlada se bo trudila, da zmanjša do skrajnosti državni proračun.

Iz nemirne Španije. Španska vlada pod generalom Berenguerjem se trudi, da bi zatrla razne stavke z aretacijo voditeljev. Kljub temu se kažejo vedno bolj jasno dve fronti: monarhistov in republikancev, ki se pripravljata na obračun. Špansko delavstvo je republikansko in manifestira za republiko s stavkami. Brezposelnost delavskih množic je središče republikanskega gibanja. Iz vrst brezposelnih se porajajo napadalci na višje uradnike in požigalci vladnih poslopij. Opasni republikanizem je resen opomin in kluc na preosnovo sedajne vlade.

Krvava revolucija v Braziliji napreduje počasi in bodo boji dolgotrajni. Pravo sliko o položaju je težko ustvariti, ker pošiljajo revolucionarji in vlada v svet nasprotujoče si vesti. Za vlado že govori dejstvo, da so sklenile Združene države, da bodo podpirale na celi črti staro zvezno vlado Brazilije in je dovoljeno ameriškim tovarnam prodajati strelivo le brazilski vladi in ne revolucionarjem.

Iz pobunjene Indije. V Londonu zbirajo ministrski predsedniki ogromnega angleškega svetovnega vladarstva in baš ob tej priliki so po nalogu indijskega podkralja (angleškega lorda Irwina) močni policijski oddelki zavzeli in zaplenili palačo indijskega nacionalnega kongresa v Bombayu. Aretiranih je bilo 150 članov kongresa, ki bodo obtoženi veleizdaje. Radi tega dogodka je proglašena splošna stavka in nacionalistično vodstvo je imenovalo nove člane kongresa.

Zunanji misijoni.

I.

Po odkritju Amerike.

Razširjenje krščanstva je bil glavni cilj Kolumbovih odkritij ter raziskovalnih potovanj po morjih. Že na drugem potovanju so ga spremljali misijonarji. In tako je bilo vsikdar pozneje pri pohodih na odkritja ter osvojit-

ve; nikamor niso prodirale čete brez misijonarjev. Španija, Portugalska in Francija so šle pri prekomorskih podjetjih za tem: novo odkrite pokrajine osvojiti, jih odpreti trgovini in krščanstvu. Radi tega so prevažale te države misijonarje v celih trumah čisto prosto, so podpirale novo ustanovljene škofije, samostane, šole in tudi posamezne misijonarje. Sploh so pa storili misijonarji v novo odkritih pokrajinah za razširjenje posesti katoliških pomorskih sil veliko več nego te same z orožjem. Holandske ter angleške trgovske družbe, ki so se pečale začetkom 17. stoletja z odkritji, so stremele le za dobičkom; za širjenje krščanstva niso storile prav nič, so še celo ovirale misijonsko delo, kjer je le bilo mogoče.

Nepregledna množica misijonarjev je zapustila katoliško domovino, člani starih in novih misijonskih redov, iz moških in ženskih samostanov in celo posvetna duhovščina; pričelo je naporno misijonsko delo, polno največje požrtvovalnosti in mučeništva. Največ zaslug glede misijonskega delovanja si je pridobila Španija. Uspeh misijonov je bil znaten. Srednja Amerika je postala popolnoma krščanska, južna Amerika po pretežni večini, severna deloma, v Afriki si je osvojilo krščanstvo vzhodno ter zapadno obalo ter obe Indiji. Filipinsko otočje je postalo krščansko, Japonska in Kitajska sta se veselili mogočnih pokristjanjenih postojank. Spreobrnjeni kraji so prejeli takoj škofije, semenišča za izobrazbo domače duhovščine, moške ter ženske samostane in razne dobrodeltne zavode.

Splošne glede pokristjanjenja Amerike.

V novem svetu — Ameriki — je prebivalo kulturno prebivalstvo (Meksika, Peru, Nova Granada), po pretežni večini pa so bili novo odkriti Amerikanci pastirska plemena, ki so bila udana ljudožrstvu in radi nizkih duševnih zmognosti, podivjanosti ter nestalnih bivališč, so bila le malo dostopna krščanstvu. V prvih časih po odkritju Amerike so dvomili, če so Indijanci sploh pametna bitja. Južni del severne Amerike, s srednjo ter južno Ameriko so osvojili tekom 16. stoletja Španci. Vzhodna Brazilija je pripadla Portugalcem. Francozi so ustvarili svoje naselbine na otočju Malih Antilov in v pokrajinah ob rekah Mississippi ter Lorenzo. Angleži so zasedli vzhod današnjih Združenih držav. Za pokristjanjenje Indijancev niso storili Angleži prav nič, ampak so jih le iztrebljali ter pokončevali. V pokrajinah katoliških velesil so se ohranili Indijanci le s pomočjo misijonarjev, katere so podpirali evropski kralji. Osvojitelji so si razdelili Ameriko med seboj in obenem so postali domačini njihovi sužnji, ki so morali sprejeti krščanstvo. Ker so se Indijanci uprli neusmiljenemu postopanju, so jih polagoma pokončali na Antilih. Na mesto iztrebljenih Indijancev so pripeljali na predameriške otoke sužnje črnice iz Afrike.

Grozovitost Evropejcev, pohlep po dobičku (večinoma so bili izseljenci le zlata željni pustolovci) ter njih slabe navade so bile le ovira za pokristjanjenje Indijancev. Radi tega so zahtevali misijonarji, njim na čelu plemeniti dominikanec Jernej Las Casas, po zneje škof v Chiapi v Meksiki (umrl 1566) duševno osvojitve novo odkritega sveta, predvsem pa s travo poraščene ravnine kot indijanske naselbine, katerih ne sme prestopiti nobeden Evropejec — takozvane redukcije. Sedemkrat se je podal Casas radi ljubljenih Indijancev na Špansko, dokler ni dosegel leta 1542 z zakonom potrjene ukinitve suženjstva. Počasi so privolile evropske države tudi v redukcije, katere so izpeljali jezuiti z vso odločnostjo in ki so bile pozneje, ko so zacvetele v krščanstvu, vzrok, da so pregnali jezuite iz redukcij.

Pokristjanjenje južne Amerike je napredovalo stalno, a le počasi med ne popisno težavnim delom, naporu in požrtvovalnostjo misijonarjev.

V srednji Ameriki

so nastopali skrajna frančiškani in dominikanci. Ta dva reda sta spreobrnila tudi otočje Velikih Antilov. L. 1511 je bila ustanovljena škofija St. Domingo (Sv. Dominik), sedaj glavno mesto na otoku Haiti. Po otočju Malih Antilov so misijonarili jezuiti ter kapucini. Po srednji Ameriki, na trdni zemlji, so razširjali krščansko vero dominikanci in minoriti, pozneje tudi avguštinci. Ustanovljenih je bilo veliko ženskih samostanov, celo novi redi, mnogo dobredelnih zavodov ter šol, celo eno vseučilišče (Meksiko). Leta 1530 je postala Meksika škofija in leta 1546 nadškofija. Koncem 18. stoletja je bil celo polotok Kalifornija pokristjanjen.

★

Po koroških plebiscitnih slavnostih.

(Dopis s Koroškega.)

Koroške plebiscitne slavnosti so minule.

Priznati je treba: Nemci so se potrudili, da čim slovesnejše proslave desetletnico plebiscita. Ozrmo se zdaj nazaj in oglejmo si nekatere momente proslave desetletnice plebiscita.

Ponovno so Nemci te dni na Koroškem ugotovili, da so dosegli plebiscit samo s tem, da so začeli boj z orožjem za Koroško. Če bi bili torej Jugoslovani Koroško nemudoma po polomu leta 1918 zasedli, podobno kakor Maribor, bi do glasovanja sploh ne bilo prišlo, in Slovenska Koroška bi bila — naša! Tako je rekel 10. oktobra pri počastitvi spomina v bojih za Koroško padlih bojevnikov na pokopališču v Trnivasi (Annabichl) polkovnik Premitzer: »Nikdar bi ne bili zgolj papirnati protesti pripravili do spoznanja tedanjih mogotcev, ki so odločevali usodo Evrope. Samo s tem, da je malo, pa hrabro koroško ljudstvo pokazalo resno voljo in jo zapečatilo s svojo krvjo, da si hoče svojo usodo samo odločevati, samo s

tem je bila pripravljena pot do uspešnega ljudskega glasovanja.«

In v svojem 39. celovškem sobotnem pismu je zapisal prof. A. L. v »Kärntner Tagblattu« z dne 12. oktobra: »Z neskončno težavo je dosegla naša dežela pravico glasovanja. Zahvaliti se imamo za to onim, ki so začeli boj. — Maribor in Ptuj bi mogoče mogla tudi še nam (Nemcem) pripadati, če bi bili Štajerci tudi tako storili kakor so Korošci.«

V resnici, prav zelo je verjetno, da bi bili v Parizu tudi za Spodnje Štajersko, vsaj za Dravsko dolino, določili glasovanje, če bi se bili ondi na enak način razvili boji, kakor so se na Koroškem. In boji bi se bili gotovo začeli, če bi ne bil general Majster na en mah Maribora zasedel. Neprecenljive vrednosti je, če se v velikih, odločilnih trenutkih pojavi hraber, energičen mož, ki brez odloga stori, kar je treba storiti, in reši položaj.

Drug pomenljiv moment pri koroških slavnostih je bil ta, da so Nemci zdaj odkrito izpovedali, kako je razumeti njihova gesla, ki so jih ob plebiscitu tolikrat ponavljali, namreč gesla: »Kärnten den Kärntnern« in »Kärnten frei und ungeteilt« (Koroško Korošcem, Koroška svobodna in nedeljena). V soboto dne 11. oktobra zvečer je imel na Novem trgu v Celovcu plebiscitni govornik dr. Hans Steinacher slavnostni govor, v katerem je ponovno poudarjal: nemško svobodo Koroške (Einheit und Deutsche Freiheit Kärntens). Ta »nemška svoboda Koroške« ne pomeni nič drugega, kakor popolno nemško oblast v deželi obenem z možnostjo in pravico, da morejo Slovence po mili volji zatirati. Pred desetimi leti so govorili samo o svobodi Koroške, danes odkrito povejo, da so mislili svobodo samo za sebe. Ta »nemška svoboda Koroške« za Slovence torej ne pomeni nič drugega nego nemški bič in tujski jarem. In »Koroško Korošcem« je Nemcem pomenilo samo: »Koroško Nemcem«. Dr. Steinacher je odkrito govoril »von unserem geliebten deutschen Kärntnerland« (o »naši ljubi nemški koroški deželi«).

Zanimivo pri teh slavnostih je bilo tudi to, da so Nemci primerjali prihod jugoslovanskih čet na Koroško l. 1918 in 1919 z vpadi divjih Turkov v naše dežele. Tako je pisal »Kärntner Tagblatt« z dne 10. oktobra 1930: »Podobno kakor Slovani 1918 in 1919 so udrli v srednjem veku enkrat Turki v našo deželo.« Po nemških mislih smo torej imeli Slovenci ravno toliko pravice do Koroške kot nekoč divji Turki! Le kdo je neki dal Nemcem vso in izključno pravico do Koroške? Kdo jim je dal po polomu leta 1918, ko je bila Koroška brez gospodarja, vso in izključno pravico nad slovenskim ozemljem na Koroškem? Da si in so si Nemci to pravico v resnici lastili, priča tudi pesmica v slavnostni številki »Kärnt. Tagblatt«, kjer stoji: »Hockt auch am Tore der slawische Ruf, — niemals so lang deine Lieder erklingen, — wird sich ein Feind deutsche Scholle erringen (cela Koroška je torej: nemška gruda) — Kärnten, du bleibst, wie der

Samo 43 Din

pristna švicarska anker remontoar nikel ura!

Samo 45 Din

fini in dobro idoča budilka!

Samo 130 Din

krasna kuhinjska stenska ura

1004/9 Razpošilja

Trgovski dom Stermecki
Celje št. 24.

Kar ne ugaja, se zamenja ali pa povrne denar
Pišite takoj po novi, veliki, ilustrirani cenik z
več tisoči slikami, katerega dobite zastonj!

Herrgott dich schuf!« — Pesnik torej hoče reči, da je Bog sam postavil koroške meje. Bog je ustvaril ravnine, vode in gore, ni pa postavljaj političnih meja.

★

NOVICE

Duhovniške spremembe. Kaplan Josip Rutar, doslej v Ptuj, pride za drugega kaplana v Hoče; Ignacij Grobljar za mestnega vikarja v Ptuj; M. Čepin iz Hoč za kaplana k Št. Vidu na Planini.

Požar v usnjarni na Pobrežju pri Mariboru. Dne 15. oktobra je izbruhnil na Pobrežju pri Mariboru požar v Kohnsteinovi tovarni za usnje. Gasilcem se je posrečila omejitev ognja. Rešili so skladišče, tovarniško poslopje pa je pogorelo. Zgorel je del strojev, barve in znaša škoda nad 1 milijon dinarjev.

Vlomilska tolpa razkrinkana in pod ključem. Mariborski policiji se je posrečilo, da je razkrinkala družbo uzmovičev, ki so ogrožali že dalje časa Maribor. Trije tički so že pod ključem, četrtega še iščejo. Z mladimi vlomilci je odromalo vse, kar jim je prišlo pod roko. Dne 6. novembra 1924 je bilo smrtno ponesrečenemu trgovcu Vrhuncu v Mariboru pri belem dnevu ukradenih z aktovko vred 10.000 Din. Tatvina je ostala nepojasnjena in šele sedaj je pripovedoval eden od aretiranih, da je neki Fang od zgoraj omenjene družbe vlomilec pri Vrhuncu. Izpovedi teh tičkov bodo spravile marsikaj na dan.

Kaznjencev pobegnil iz bolnice. Jožef Pajman je bil obsojen radi tatvine na 18 mesecev ječe in razven tega še na triletni naknadni pridržek v zaporu. Da bi utekel na svobodo, je požrl 23 cm dolgo in 7 mm debelo žico. Prepekljali so ga iz mariborskih zaporov v bolnico, kjer so mu odstranili žico, a je dne 14. oktobra zjutraj pobegnil iz bolnice na svobodo. Samomorilni poskus je izvršil z nakano, da bi utekel iz zaporov, kamor ga je zopet pripekljala roka pravice.

Obsodba ubijalca dijaka. Poljski čuvaj iz Krčevine pri Mariboru, ki je u-

bil s palico v vinogradu nad Racerdvo rom dne 23. septembra t. l. tretješolca Stanka Bezjaka, Rudolf Pečenik, je bil obsojen na 3 leta težke ječe in na petletno izgubo častnih pravic.

Žrtev požara. V Stanetincu pri Sv. Antonu v Slov. gor. je izbruhnil požar zadnje dni v čni izmed viničarskih hišic in se je bliskovito razširil zaradi močnega vetra. Predno so domačini opazili nevarnost, je že bilo vse v objemih plamenov. Trem družinam je pogorelo vse. Na gašenje ni bilo misliti radi pomanjkanja vode. Žrtev požara je postal viničarski sin, katerega je zalotil ogenj spečega na podstrešju. Potegnili so ga izpod ruševin že čisto zoglenelega.

Sreča v nesreči. Vsled zadnjega deževja je preplavila ceste in okolico Dravinja krog Poljčan. Dne 14. oktobra je zavezil lep osebni avto pri Lušečki vasi, ker je bila cesta preplavljena, v vodo, ki je zanašala avtomobil vedno bolj k hrumečemu potoku Ličnica. Zgodila bi se bila največja nesreča, da niso pribrzeli na pomoč poljčanski gasilci s svojim avtobusom. V nevarnem položaju na avtomobilu so bili trije gospodje iz Celovca, ki so hoteli v Rogatec, a so se odpeljali po rešitvi iz opasne zagate nazaj proti Konjicam.

Vlom. Na Stanovskem pri Poljčanah je bilo te dni vlomljeno pri posestniku Ivanu Trunklju. Vlomilec je odnesel izkupiček za telico 2000 dinarjev in obleko.

Najdeni cekini. V četrtek dne 16. oktobra so zadeli delavci v Krškem ob Savi pri odstranitvi stare ledenice na vrtu baronice Lazzarini na Ionec, v katerem je bilo shranjenih 180 cekinov, ki tehtajo 74 dkg.

Roparski umor. V petek dne 17. oktobra ob pol 7. uri zvečer so udrili trije mladi in boljše oblečeni tolovaji v sobo blagajnika Gvozdena Panteliča v Ljubljani. Oddali so na blagajnika tri smrtonosne strele, ki so povzročili celi alarm in roparji niso imeli časa, da bi se bili polastili vsebine blagajne, v kateri so bili stotisočaki. V splošnem tekanju ter zmedu se je napadalcem posrečil pobeg.

Veilkanska špijonaža v Rumuniji. V Rumuniji so odkrili na široko razpredeno vohunstvo. Zaprli so dne 18. oktobra samo v Bukarešti 77 oseb, v drugih mestih pa 56. Vohuni so bili v službi sovjetske Rusije.

Čuden dež. V majhni vasi v bližini bolgarskega glavnega mesta Sofije je vladalo pred kratkem veliko razburjenje. Nad selom je zadrževalo silovito neurje. Naenkrat so začele deževati prepelice. V kratkem času so nabrali prebivalci 100.000 komadov prepelice. Prepelice je zagrabil vihar in jih treščil ob zemljo.

Eksekutor. Da obisk eksekutorja ni dobrodošel, je resnica, da bi pa bil v zvezi s smrtnimi posledicami, se tudi ne zgodi vsak dan. Te dni se je pripetil tak slučaj v Berlinu. Sodni eksekutor je imel iztirjati od zakonskega para prav znatne svote. Zakonca, ki sta bila po poklicu celi dan iz stanovanja, sta pustila doma 9letno hčerki-

co, ki se je bila baš vrnila iz šole. Ko otrok eksekutorju na ponovno trkanje ni odprl, je ta poklical ključavničarja, ki je poskušal ulomiti. Otrok je bil uverjen, da so na delu vlomilci, je odprl okno na dvorišče, zaklical na pomoč in se pognal v smrtnem strahu iz prvega nadstropja v globočino. Deklica je obležala s težkimi poškodbami na s kamenjem potlakanem dvorišču in je izdahnila kmalu za tem v bolnici.

Najbolj moderna šola za rudarje. V Berlin-Charlottenburgu so dogotovili premogovnik, ki bo služil kot šola za rudarje. Premogovnik je opremljen z najmodernejšimi napravami, ki pridejo v poštev pri rudarski stroki.

Prejemki angleškega ministrskega predsednika. Iz Londona javljajo, da je dobila posebna komisija nalog, naj raziskuje, če bi bilo mogoče znižati ministrske plače. Glede prejemkov ministrskega predsednika Macdonalda je ugotovila komisija presnetljivo dejstvo. Dognali so, da se plača angleškega ministrskega predsednika, ki znaša 5 tisoč funtov na leto, ne more znižati, ampak se bo zvišala na 7000 funtov, ker ne prejema predsednik nobenih dodatkov za sprejemanje ter pogostitev političnih dostojanstvenikov in porabi z lahkoto 7000 funtov na leto. Komisija je zaslišala sedajnega ministrskega predsednika in tudi druge. Macdonald je izpovedal, če bi zapustil predsedniško stolico in bi ne imel nobenega drugega zaslužka, bi moral — pribežati v sirotišnico, ker nima premoženja in nobenih drugih dohodkov. Lloyd George je rekel, da je 7000 funtov za predsednika prej premalo nego preveč, ker je že po podedovanju navedi prisiljen, da sprejema in daje pojedine, kar stane težke svote. Baldwin je podal izjavo, da se zahteva od ministrskega predsednika v materialnem oziru toliko, da mož brez premoženja sploh ne more postati predsednik angleške vlade.

Boljševiki so ustrelili 17 pravoslavnih duhovnikov. V zadnjih dneh septembra je bilo ustreljenih v Leningradu 17 pravoslavnih duhovnikov, ki so že bili dalje časa v ječah sovjetske tajne policije. Rodbine ustreljenih so zvedele čisto slučajno izvršitev smrtne kazni. Svečeniki so bili obtoženi, ker so se branili, da bi bili zapustili prostovoljno svoje župnije.

Nova kakor dijamant trda kovina. Pred kratkem so odkrili v Ameriki kovinasto zmes, ki se imenuje po izumitelju, Firth Sterling Steel Company, »Firtit«. Nova snov se ne more imenovati kovina, ampak je zmes, ki se da primerjati jeklu. Njegova posebna lastnost je izredna trdost, katero prekaša edinole dijamant. Firtita stane ena tona 100.000 dolarjev. Iznajdba je radi tega tako draga, ker traja pridobivanje 60 ur in gre 40% za sestavo potrebnega materiala v nič. Novo kovino bodo uporabljali predvsem za izdelavo najbolj finega orodja.

Pot v Paradiž. V francoskem zdravilišču Royat je otvoril podjeten gostilničar restavracijo visoko na hribu, odkoder je bil lep razgled po celi dolini.

Restavraciji je dal ime »paradiž«. Velikokrat se je dogajalo, da so prihajali hribolazci k mežnarju mesteca in ga vprašali, kod gre pot proti »paradižu«. Mož je odgovarjal postrežljivo na vsa mnogobrojna vprašanja. Slednjič mu je le pošla potrpežljivost in je nabil na cerkvene stopnice tablo z napisom. Nekega popoldne se je zbralo veliko ljudi pred cerkvijo in slednjič je prišel tudi duhovnik, da bi se prepričal, kaj se je prav za prav zgodilo. Zagledal je desko, ki je visela na cerkvenem zidu. Nahrulil je cerkovnika: »Mož, mar ste li znoreli! Takoj odstranite ta plakat!« Bilo je že prepozno. Celotno mesto je znalo za vsebino mežnarjevega svarilnega napisa, ki se je glasil: »Tukaj se ne dajejo pojasnila glede poti v paradiž.«

Čudno odkritje. Nemški raziskovalec Hoefler se je podal januarja l. 1929 v spremstvu na dveh avtomobilih v divjine osrednje Afrike, da bi streljal zveri in razkrival še neodkrita zanimivosti. Drdranje avtomobilov je plašilo zverjad, da se je skrivala pred lovci. Ko je družba nekoč stopila iz avtomobilov in se podala po pustinji, je zapazila, da se je zbralo krog vozov krdelo levov, ki so se posebno zanimali za posode, v katerih je bilo shranjeno olje za mazanje. Živalim se je posrečilo, da so odprle nekatere posode in izpile z največjim apetitom olje. Posledica te oljnate pojedine je bila, da je nekaj levov poginilo.

Na avtomobilu iz Kapstadta v najbolj južni Afriki v Egipt. Dve mladi dami iz južne Afrike: Belcher in Budget, sta prevozili ozemlje črncev od Kapstadta do Kaire. Cela vožnja je trajala 5½ meseca in je šla 9 tednov neprestano skozi pragozd.

Lobanja zamorskega sultana. Točka 246 verzaillske mirovne pogodbe vsebuje čudno določbo. Nemčija se zavezuje v tem paragrafu, da bo izročila Angliji lobanjo zamorskega sultana Makaua. Zadeva ima to le predzgodovino: Pred 100 leti je vladal v osrednji Afriki sultan Makaua, ki je užival pri domačinih največji ugled. Zamorska plemena Togo pokrajin verujejo še danes, da bi jih zamogla povzdigniti do moči ter slave edinole posest lobanje sultana Makaua. Nesreča je hotela, da se je lobanja zgubila. Da bi našuntali črne proti vladi Nemcev, so raznesli Angleži med svetovno vojno med domačini Togo pokrajine vest, da so odnesli Nemci lobanjo v Berlin in jo razstavili v tamošnjem muzeju. Med mirovnimi pogajanjmi v Verzaillu se je javilo odposlanstvo črncev pri angleškem zunanjem ministru in zahtevalo, da Nemce prisili, da bodo vrnilili lobanjo. Tozadevno točko so res urinili v mirovno pogodbo. Zamorci so čakali dolgo na izpolnitev zahteve. Po letih so zopet spomnili angleško zunanje ministrstvo na svojo zadevo. Zgodilo se je baš tedaj, ko se je razgovarjal angleški zunanji minister Chamberlain z že pokojnim nemškim zunanjim ministrom Stresemannom v Ženevi. Nemškemu državniku se namreč niti sanjalo ni o lobanji sultana Makaua. Chamberlain se je smejal in je rekel:

»No, eno lobanjo boste že našli kje v berlinskem muzeju.« Nato so prejeli nemški znanstveniki nalog, poiskati lobanjo Makaue v berlinskih muzejih. Tri lobanje so odposlali iz Berlina v London, kjer so se odločili za lobanjo števil. 2 in jo odposlali v Afriko.

Zvoneča nogometna žoga. Usmiljeni angleški športniki so se trudili zadnja leta, da bi omogočili najbolj razširjeni šport nogometa tudi med slepci. Dolgo so se trudili, kako bi rešili uganko, da bi žoge ne bilo samo videti, ampak jo tudi slišati. Angleškemu narodnemu zavodu za slepce se je posrečilo, da je izgotovil žogo, ki odgovarja zaželenim zahtevam. V nogometno žogo so spravili celo vrsto zvončkov, ki zazvonijo, ko pade žoga na tla in se lahko zapodijo za njo tudi slepi.

Šestleten možakar. Šolske oblasti v Toledu v Zedinjenih državah si ubijajo glavo, kam naj spravijo šestletnega dečka Kehr, ki so ga starši pripeljali v šolo. Ta deček ni namreč po svoji zunanosti nikak deček več, marveč pravi mož. Ima brke, redno se brije, govori z globokim glasom in se sploh obnaša kot odrasel mož. Pri tem pa je visok samo tri čevlje in 5 palcev. Dalje kadi tudi cigare in ima razum razvit, kakor odrasel človek.

Grozdje naj segnijo, da se doseže večja cena. »Amerikanski Slovenec« piše: »Koliko tisočev je danes lačnih otrok, ki hodijo po cesti mimo stojnic, s katerih se jim smehlja nasproti sočno grozdje, katerega bi se z užitkom poslužili, ako bi imeli sredstva, da bi si ga nabavili. Dočim pa ti ubožci ne zmorejo grozdja niti za najpotrebnejšo prehrano, je istočasno tam v Kaliforniji določeno, da bode 300.000 ton grozdja segnilo na trtah. Tako so sklenili pridelovalci sami, in sicer zato, da bodo lahko ostali pridelek prodali za višjo ceno. Zvezni poljedelski oblasti je bil ta sklep predložen in tudi ona ga je odobrila in sicer z razlogom, da bi se pri grozdju napravila izguba, če bi se ves pridelek dal na trg. Tak je torej položaj. Na eni strani lačno prebivalstvo, na drugi strani pa uničevanje zemeljskih produktov. Kaj je bolj vnebovpijčega, kakor to! In ako gremo zlu do korenine, najdemo, da je tega položaja prohibicija — prepoved prodaje alkoholnih pijač — edini krivec. Ako bi bilo dovoljeno, izdelovati lahka vina in jih prodajati, bi se lahko ves preveč uporabil v ta namen in bi ga ne bilo treba uničevati. Poleg tega bi se omejilo pitje močnega žganja in strupenega fuzla. Masna korita bi izgubili tisoči in tisoči prohibicijskih nastavljenec. In ti gospodje vladajo deželo; treba bo temeljitega čiščenja, predno bodo prišle razmere v red.

Solze so sirupene. Angleški učenjak Fleming je ugotovil, da so solze strupene. Seveda niso strupene tako, da bi se izplačalo solze zbirati za zastrupljenje raznih sovražnikov, tekmecev ali tašč, temveč so solze strup samo le za one male organizme, za bakterije, ki razdevajo človeško telo. Kakšne solze je učenjak nabral, tega ne pove; on pove le, da je solzno tekočino polil

na neko kulturo bakterij in že po preteku ene minute se je pokazal učinek na kulturi. Kamor je namreč prodrla solzna tekočina, tam so poginile vse bakterije, kakor da bi jih uničil strupen plin. Strup v solzah je za bacile tako hud, da ga lahko 40.000krat razredčimo, pa še vedno učinkuje na bacile. Kakšne so te solze, ali od moških ali od žensk, tega učenjak tudi ni povedal. Pa bi vendar bilo zanimivo, to izvedeti.

Četrto največje mesto na svetu je Šanghaj na Kitajskem, ki šteje sedaj 2.927.858 prebivalcev. Pred Šanghajem se pridejo: London, Newyork in Berlin, med tem ko sta Paris in Čikago glede števila prebivalstva s Šanghajem enaka.

Opozorilo, da prodaja radi prezidave zimsko blago za lastno in vse drugo za znižano ceno Anton Macun, Maribor, Gosposka ulica 10. 1266

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesu, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravnik za želodec izpričuje, da se izkaže vporaba »Franz Josefove« vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Gospa, ne sodite po trenutnem učinku. — Navidezen uspeh ne pomeni nič, tudi pri pranju ne. Pravilno se pere samo z milom in to osobito s pravim terpentinovim milom Gabela.

Nov vozni red

veljaven od 5. oktobra 1930, obsega tudi zimski vozni red avtobusnih prog. — Cena 2 Din (po pošti 2.50 Din, denar poslati naprej). — Trgovci popust. — Naročila sprejema Tiskarna sv. Ciriila v Mariboru.

Hlastanje po rekordih.

Pred nekaj dnevi se je proslavil nek Zagrebčan s svetovnim rekordom na ta način, da je igral 100 ur neprestano na hrvaškem narodnem inštrumentu: tamburici. Mladenič, ki je postal deležen te rekordne slave, je po poklicu brivec, ki že igrajo od nekdaj glede godbe važno ter veliko ulogo. Najnovejša rekordna godba je bila spremljana in nadzorovana od množice radovednežev in ko je bila zmagovito končana, je bilo to dejstvo veliko bolj globoko občuteno nego zadnja največja nesreča angleškega zrakoplova R 101 na Francoskem, ki se je zgodila baš med stournim brundanjem po tamburici.

Hlastanje za rekordi je nekaj značilnega za današnjo dobo. Iz športnih bojov je prešel lov za rekordi kmalu na tehniko, kar je zelo hvalevredno. Šport je kljub temu, da polagajo v naših časih nanj preveč vrednosti, ven-

Krasne kodre

neomejeno trajne pri vlažnem zraku ali potenju dosežejo dame in gospodje brez škarij kodralk s Hela-Kodralkom. Tudi najlepši bu-bikopf se polepša s Helo, ker je nepotrebna vsaka ondulacija. Velik prihranek na času in denarju, pospešuje rast las. Vaša podoba Vas bo iznenadila. Takoj po uporabi obilo onduliranih kodrov krasne frizure. Mnogo zahvalnic. Posebno gledališke umetnice so polne hvale. Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din, 6 steklenic 40 Din. — Dr. Nic. Kemeny, Košice H., poštini predal 12/228, Čehoslovaško. 1294

dar le nekaj dobrega in rekordi v tehniki so izraz hrepenenja po izpopolnitvi stroja.

Rekordi pa se niso ugnezdili le na koristnih poljih, ampak so daleč prekorčili svoj prvotni delokrog. Rekord ni ples, pri katerih odnašajo ponorele konkurente v omedlevici iz dvoran, so ameriška posebnost. Za klavirskega igralca v barih je nastavljen le oni, ki že ima za seboj najmanj po en rekord. Hrvaškemu junaku na tamburici ne moremo nič očitati. On se lahko po vsej pravici sklicuje na veliko manj duhovite vzglede in celo na to, da je bil dosežen v Ameriki rekord na ta način, da sta dva in za njima še več sedeli po cele dneve neprestano na veji drevesa in drugi so jih opazovali, se jim čudili in jih slavili s tal. Ako človek čita o rekordnem čepenju na drevesu, se mu urine nehote misel, če niso bili ti amerikanski rekordniki opičji potomci.

Na vsezadnje pa je res že vseeno, s kakim rekordom se kdo proslavi. Kaj nas briga, ako ne zna kedo časa drugače rabiti, kakor da brenka 100 ur neprenehoma po tamburici, ali da čepi po več dni na veji drevesa. Če se je pa oprijelo hlastanje za rekordi že vseh polj, je upravičeno vprašanje, zakaj se še ni rodila nobenemu misel, da bi se bil kedo proslavil z rekordom na ta način, da bi bil 100 ur zapored dober; bil 100 ur darežljiv; da bi imel 100 ur smisel za ljubezen in ne za — sovraštvo; 100 ur o drugih le dobro misliti in govoriti...

O, bila bi še cela vrsta takih res dobrih in obče koristnih rekordov, katere bi bilo mogoče izvajati in jih doseči tekom 100 ur.

Na vsak način je pa bolj enostavno 100 ur slabo brenkati po tamburici in po opičje sedeti na drevesu in najbrž ta nič vredni rekord tudi več nese v denarnem oziru!

*

Še danes živeči zmaji.

Med vsemi narodi so se ohranile pravljice in predstave o orjaških kuščarjih, ki so živeli pred mnogimi stotisočletji na naši zemlji in katerim pravimo: zmaji ali lintverji. Še živeče ostanke teh pradavnih zmajev so odkrili pred nedavnim časom na otoku Komodo.

Vzhodno od obeh velikih indijskih otokov Sumatra in Java je otok Komodo, katerega obiskujejo le iskaleci

biserov, ki so vedno pripovedovali, da živi in se podi po otoku strašna zverjad. Na pripovedovanje teh iskalcev biserov je poslal pred svetovno vojno naravoslovni muzej Buitenberg na Javi na Komodo ekspedicijo, ki je ujela velikega kuščarja in ga izročila muzeju. Izbruh svetovne vojne je prekril žal nadaljna raziskovanja.

Po sklepu svetovnega miru so se začeli zanimati za zmaje na otoku Amerikanci. Amerikanec Douglas Burde je prejel od ameriškega muzeja nalog, naj razvozlja zadevo groznih pošasti, ki se podijo po že omenjenem otoku. Burden se je posrečilo, da je ujel 14 pravljičnih zmajev in od teh 3 žive z vabo, ki so sedaj v Newyorku ter 1 v Amsterdamu. Amerikanski raziskovalec je dognal, da biva na otoku le 40 kaznjencev iz sosednega otoka Soembawa. Zmaji so 3 m dolgi kuščarji, ki se preživljajo z mesom in so zadnji ostanki lintverjev, ki so živeli v davnih dobach na zemlji. Še v kameni dobi so bili v Avstraliji zmaji, ki so bili dolgi 12 m in so tehtali 30 centov.

Še danes na otoku Komodo ohranjeni zmaji prebivajo po podzemeljskih votlinah in skriti med drevjem ter koreninami. Iz skrbno izbranih skrivališč jih izvabita le solnce ter glad. — Amerikanec Burden je videl na lastne oči, kako je požrl kuščarski orjak z enim ugrizom četrtno žive divje svinje. Burden pripoveduje dalje, kako dolgo se je trudil, predno se mu je posrečilo, da je lahko enkrat opazoval lintverja, ki ima izredno oster vid, kako se je podal iz skrivališča na lov. Raziskovalec trdi, da je bil pogled na to izredno prikazen v ostudno zelenkastih barvah in vedno z na dolgo iztegnjenim jezikom grozen. Zver se je kretala z izredno naglico med visoko travo in stikala za plenom. Ko so divje svinje zaslutile lintversko nevarnost, so se podale v celih krdelih v najbolj nagli pobeg. Ko je tekla pošast mimo Burdena, se je prestrašila človeške prikazni in izginila z bliskovito naglico in se je trudil zastoj cele ure in ni odkril, kam bi se bila pogreznila na s travo porašeni ravni.

Burdenov opis nam je dokaz, da ima strah pred človekom vsaka zver — še lintver!

*

O lepotičenju.

Tudi v starodavnih časih, že celo pred 2000 leti, je kazal ženski svet vsestranske skrbi glede lepotičenja in že tudi tedaj je stala izpolnitev raznih modnih želj velike denarne svote. Že v dobi pred Kristusom so se ženske zavedale prav dobro, da je lepota moč in da je lahko lepota pomagati z umetnimi sredstvi. V taistih časih se je šopirila velika razsipnost glede mode in negovanja ženskega telesa.

Egipčanska kraljica Kleopatra

je veljala za znamenito krasotico in je tudi znala svojo lepoto izrabiti. Ko je pričakovala rimskega mogočnjaka Julija Cezarja, je dolgo premišljevala, v kaki obleki bi se mu pokazala, da

bo prodrila njena lepota do popolne veljave. Po dolgotrajnem tuhtanju se jej je rodila ta zamisel: Stopila bo pred Cezarja v obleki iz kačjih kož. Odposlala je 600 sužnjev na lov nad kače. 200 teh lovcev je umrlo radi kačjih pikov, a Kleopatrina obleka je le bila iz kačjih kož. Obleka je postala svetovna znamenitost. Bila je to v cel zgo, dovini najdražja obleka, ki ni stala le ogromne denarne svote, ampak še tudi 200 človeških življenj.

Pa tudi lišpanje obraza in telesa

z vse mogočimi barvami, mažami ter dišavami je bilo tedaj na dnevnem redu.

Za časa rimskega cesarja Nerona so si polagale imenitne Rimljanke na obraz sredstvo, ki je bilo pripravljeno iz oslovskega mleka in testa. Cesarica Popeja, Neronova žena, je ta način lepotičenja iznašla in ga tudi sama uporabljala. Recept za to sredstvo se je glasil: Dobro zmleta ječmenova moka, jajčji rumenjaki, fino zdrobljeni jelenov rog in vse to je bilo še pomešano s koreninami od narcis, medom in oslovskim mlekom. Na ta način pridobljeno mažo je rabil ženski svet kot mažo za obraz preko noči. Maža se je v noči posušila in je postala po opisu zgodovinarja Plinija podobna malti iz mavca.

Modne dame v starih časih niso imele nič kaj prijetnega življenja, morale so se izpostavljati raznovrstnemu trpinčenju, da je odsevala z njih lepota. Ako se je prebudila zjutraj hišna gospa, jej je morala najprej sužnja sklepati z obraza belo malto. Ko je bila ta odstranjena, jej je umila druga sužnja obraz z mlekom od oslice. Nato je prišla na vrsto še ena maža in za to ponovno oslovsko mleko.

Ko je bilo vse to končano, je sledilo barvanje obraza. Tudi ta posel ni bil kar tako enostaven ter lahek. Sužnja je morala barvo zmešati s slino in jo na ta način zmešati. Barvanje obraza je trajalo navadno dobre tri ure. Za tem je sledilo barvanje oči. Niso si tedaj ženske barvale le obrvi, ampak tudi trepalnice. Za barvanje oči so rabile Rimljanke mažo, ki je bila napravljena iz groznega soka, balzama, mire in amonija, in je bila seveda zelo draga.

Opisanemu lepotičenju

se je morala vsaka modna dama podvreči vsak dan. Tudi ubogi možje niso bili v starih časih nič kaj na dobrem. Morali so seči globoko v žep, da so nakupili ljubim ženam ter hčerkam vse potrebne lepotične maže ter barve. V Siriji v Mali Aziji so izdelovali tedaj mažo, ki je vsebovala: grozdn sok, olje, balzam, miro ter amonij in je stala v Rimu ena škatlica 4000 dinarjev. Tudi druge parfumarije so bile izredno drage.

Frizura je igrala

pri ženskem spolu važno ulogo. Friziranje dame je trajalo precej ur in je bilo prava umetnost. Glavni pogoj frizure je bil: lase prepočiti z oljem in jih napraviti dišeče. Ker je pa olje v veli-

ki vročini naglo izpuhtelo, je bilo tozadevno v navadi prav posebno postopanje. Iz strnjenega olja ter loja so napravili stožec, ki je bil ravno tako visok kakor glava. Na znotraj so ga pomazali z dišečo mažo ter oljem, ga posadili na glavo, ga pritrdili, da ni mogel pasti z glave še pri tako močnem gibanju. To je bila krona celega dolgotrajnega lišpanja. Baš opisano frizuro so smele nositi le najbolj imenitne gospe.

*

Široko odprto oko.

Pred nekaj dnevi je umrl v Newyorku Allan Pinkerton, vodja detektivske agenture. Smisel za policijske zadeve je bila dedščina rodbine Pinkerton in je bil posebno izražen v umrlem, ki je spominjal tozadevno na svojega pradedu, ki je bil ustanovitelj agenture, ki zaposluje danes 20.000 tajnih policistov.

Praded Allan Pinkerton, ki je bil obče znan pod imenom »Grand Old Allan«, je pribežal leta 1842 kot politični begunec iz Šotlandske preko Kanade v ameriške Združene države. Prirojeni mu policijski talent je odkril, ko je zasledoval sled težkega zločinca. Ustanovil je nato pod svojim imenom v Čikagi detektivsko agenturo in je postal splošno znan, ko je razkrinkal zelo razširjeno družbo ponarejevalcev bankovcev. Velike zasluge si je pridobil z nadzorstvom nad potniškimi vlakci. Najbolj je zaslovel, ko je razkril zaroto proti pravkar izvoljenemu pred sedniku Združenih držav Abrahamu Lincolnu leta 1860.

Po njegovi smrti je prevzel detektivsko tvrdko njegov sin, William Allan, katerega je prekrstila javnost v »Big Billa«. Imenovan in njegov brat Robert sta bila od očeta s posebno pazljivostjo vzgojena za poklic tajnih policistov. Pod vodstvom »Big Billa« si je pridobila agentura mednarodni sloves in se je razširila na Newyork ter na Filadelfijo. Ne samo v Združenih državah, ampak tudi v starem svetu na Angleškem ter Francoskem so se posluževali v posebno zvito izpeljanih zločinih »Big Billa«. Zaslovel je, ko je našel sliko »Vojvodinje iz Devonshire«, ki je bila ukradena iz zbirke Agnew v Londonu od nekega Adama Worth. Pravo detektivsko čudo je bila od »Big Billa« izvedena aretacija Macdonala in bratov Bidvell, ki so oškodovali s spretnimi goljufijami l. 1873 angleško banko. Nadalje je spravil pod ključ razbojniško tolpo v ameriški državi Pennsylvanija, ki je bila nekaj časa strah in trepet daleč naokrog.

Kako so se razširili detektivski posli rodbine Pinkerton, kaže dejstvo, da je zapustil »Big Bill« ob smrti 100 milijonov dolarjev premoženja. Trgovska znamka svetovno znanega Pinkertonovega zavoda je široko odprto oko z geslom: »Mi nikoli ne spimo.«

Motivo po maži z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Zborovanje Kmetске zveze v Vitaju. V nedeljo dne 26. oktobra t. l. porani službi božji ima pri nas Kmetška zveza zborovanje v cerkveni hiši. Pri de govornik iz Maribora. Kmetje in posestniki, udeležite se zborovanja polnoštevilno!

Gospodarskega zborovanja Kmetске zveze v Laškem dne 22. t. m. se je udeležilo več sto kmetov in posestnikov. Predavatelj minister v pok. g. Ivan Vesenjak nam je pojasnil vzroke sedajne kmetске krize ter opozoril, da se premalo brigamo za združništvo in za svojo kmetško stanovsko organizacijo. Za vse, kar nam je povedal, mu smo globoko hvaležni in želimo, da bi nas še večkrat obiskal. Pri razpravi so kmetovalci opozorili na razne težave v kmetijstvu. Na podlagi tega so se sprejele resolucije glede novega lovškega zakona, glede novega obrtniškega zakona, glede podpiranja živinoreje ter glede obremenitve občin z novimi šolskimi dajatvami. Resolucije smo poslali Kmetški zvezi v Mariboru, da jih predloži na merodajna mesta.

Kmetijsko gospodinjiski tečaj se bo pričel na dr. Krekovi gospodinjiski šoli v Zgornji Šiški pri Ljubljani dne 2. novembra t. l. Notranje plačajo mesečno 600 Din za vso oskrbo, zunanje pa po dogovoru. Obenem se še sprejemajo tudi učenke za meščansko gospodinjisko šolo, ki plačajo mesečno 1000 Din za vso oskrbo. Prospekti se na željo pošljejo. Priglase sprejema vodstvo gospodinjiske šole v Zgornji Šiški pri Ljubljani.

Gospodinjisko in kmetška nadaljevalna šola v Krčevini. Zopet smo tik pred otvoritvijo nadaljevalne šole. V slučaju, da se prikladi zadostno število fantov, starih vsaj 16 let, dobrodošli pa so tudi možje, se bo to jesen poleg

gospodinjiske otvorila tudi kmetško nadaljevalna šola pod vodstvom šolskega upravitelja. Da se tako staršem kakor fantom in dekletom objasni pomen, korist in ustroj nadaljevalne šole, priredita šolski upravitelj g. Cvetko in voditeljica gospodinjiske šole gospa Mešiček v nedeljo dne 26. oktobra, ob treh popoldne v šoli sestanek. Na ta sestanek se razven interesentov za nadaljevalno šolo vabijo sploh vsi starši šolskih otrok, da izrečejo svoje želje in mnenja glede obdarovanja ubogih učencev z obleko in obuvalom. Po zaključenem sestanku se vrši vpisovanje fantov in deklet v nadaljevalno šolo, v kateri se prične pouk v nedeljo dne 9. novembra ob 8. uri zjutraj. Trajal bo pouk za fante ob nedeljah od pol 9. do pol 13. ure, za dekleta pa od 8. do 16. ure in bo samoumevno brezplačen. Zaključil se bo najbrž na belo nedeljo dne 12. aprila 1931. Dekleta se že tačas prijavljajo za gospodinjisko nadaljevalno šolo, pričakujemo, da se bodo to jesen poslužili tudi fantje ter mladi možje ugodne prilike za nadaljno izobrazbo v kmetijski stroki.

Veliki živinski sejm v Laškem bode prihodnji četrtek dne 23. oktobra t. l. Kupci obveščeni, prodajalci uljudno vabljeni!

Rusija, kjer ljudje stradajo, izvažajo živila. Znano je, da v Rusiji velik del prebivalstva dobesedno strada; v prvi vrsti so med temi reveži bivši »buržujki«, to je takozvani pripadniki takozvanega kapitalističnega razreda, torej na tisoče in tisoče oseb, katere pred revolucijo niso pripadale delavskim slojem. Drugi del prebivalstva ima pa prehrano tudi v skrajno pičli meri. V veljavi so živilske karte, kakoršne so bile vpeljane v drugih deželah pred vojno, in na nje se dobe le najpotrebnejša živila. Dalje osvetljuje sliko, v kako bednih razmerah živi rusko prebivalstvo, tudi prošnja ruskih židov iz Ukrajine, ki so jo poslali na svoje soplemenjake na Angleškem, naj jim priskočijo na pomoč, češ, da gladi skoraj umirajo. To je ena slika in

sklepali bi iz nje, da v Rusiji splošno vlada pomanjkanje na živilih. Osupne nas pa pri tem druga slika, namreč: izvažanje žita iz Rusije, ki se vrši v ogromnih množinah. Doma stradanje, istočasno pa je svet preplavljen z ruskim žitom. — Kakor je to nasprotje neverjetno, vendar je resnično. Sovjetska vlada namenoma pritruje svojemu prebivalstvu živila, samo da jih lahko izvažajo. In to dela z določnim namenom. Sovjetska vlada je namreč pri izvažanju svojega petletnega industrijskega programa. Industrijalizirati hoče Rusijo tako, da bo v tem oziru tekmovala lahko z vsako drugo deželo, in tudi v prvi vrsti z Ameriko. Za ta program pa potrebuje ogromno denarja in zato izvažajo vse razpoložljive pridelke. Ker njo samo ti pridelki stanejo jako malo, kajti potom kolektivizacije kmetij je postal kmet takorekoč državni suženj, ki dobi za svoje delo le najpotrebnejše, daje lahko svoje pridelke tudi po skrajno nizki ceni, tako da ne morejo z njimi konkurirati druge dežele. In ta sovjetski napad na svetovni trg ogroža upropastiti poljedelstvo drugih dežel. Vse poljedelske države razmotrivajo, kako bi se dalo priti v okom temu sovjetskemu napadu.

*

Mošt vrc.

Sveži grozdni sok je čist, svetle barve in prijetno sladkega okusa. Ko pa nekaj časa stoji v sodu, postaja moten, se nekoliko segreje, začne šumeti in pri pilki uhaja neki plin; ki nas duši. Po preteku nekaj tednov šumenje preneha, tekočina se je spet ohladila, pomirila in očistila. Iz sladkega grozdnega soka je nastala opojna pijača, kateri pravimo vino.

Opisano odigravanje je za nas vsakdanji pojav in mi kratkomalo pravimo, da se je mošt potem vrenja spremenil v vino.

Pri uživanju vina čutimo v glavnem kislino in alkohol. Kislina nas ne za-

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

njegovo obnašanje ni bilo vedno tako, kakor bi bilo primerno njegovemu stanu. Spisal je na primer knjižico, katere vsebina je pohujšljiva. Kaznjivo je tudi, ker je stopil v zvezo z grofom Thurnom.

»In tako,« zaključil mestni sodnik sodbo, »sedaj obstoja upanje, da se neha kmalu tudi vaš zapor ter se v kratkem vrnete kot težko preizkušeni mož v človeško družbo in dobite vse nazaj, kar ste zgubili.«

»In komu se imam zahvaliti za to ugodno rešitev,« vpraša grof Tatenbah vidno razveseljen.

»Pravici,« odvrne mestni sodnik s povzdignjenim glasom, »saj ste slišali, da je sodnija po tehtnem pretresanju vseh okolišnosti prišla do tega pravnega izreka. Ako so se uveljavili tudi drugi vplivi, se morate za to zahvaliti vaši so-
progi, ki se je dan po vašem zaporu sešla s patrom

44 Emerikom. Le-ta je na njeno iskreno prošnjo šel k cesarju, da zaprosi pri njem za vas milosti.«

Sedaj je še le začel grof Tatenbah čutiti, da je že stal čisto ob robu prepada in da ni dosti manjkalo, da bi bil izgubljen. Dolg, globok vzdihljaj se je izvil iz njegovih prs.

»Naj poplača dobri Bog vsem,« reče ves ginen, »ki so se zavzeli za me v moji veliki stiski. Vam, gospod mestni sodnik, se zahvalim za to lažljivo vest, ki ste mi jo sporočili, vi ste res plemeniti mož.«

»Ravnal sem po svoji dolžnosti,« odvrne ta, kakor je to pri Petru Volku navada. »Ob slovesu od vas bi vas prosil, gospod grof, ne udajajte se zaenkrat prevelikemu upanju. Sodba zoper vas je bila izrečena na prvi stopnji. Druga stopnja, tajni svet Notranje Avstrije še ni spregovoril. Če ne najde med tem časom nič več obremenilnega za vašo krivdo, je upati, da ostane pri prvi sodbi.«

Po teh besedah je odšel mestni sodnik, da izvrši še drugo povelje, ki ga je sprejel iz Dunaja. To se je glasilo, da naj stopi v stik s celjskim krvnim sodnikom Pavlom Ahac, ki naj izsledi ono čarovnico na Ptujskem polju, ki je

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spajajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2119

nima, ker njo je že mati narava v grozdu rodila. Zanimivo je namreč, kako je nastala čisto nova snov — alkohol, ki daje vinu moč in značaj. Vsem vinarjem je znano, da alkohol nastane iz sladkorja, ni pa vsakemu jasno, kako se ta sprememba zgodi. Mnogo časa in veliko truda so znanstveniki žrtvovali, predno se jim je posrečilo dognati pravega povzročitelja vrenja. Še le pred kakimi sto leti, po iznajdbi in izpopolnitvi mikroskopa (drobnogleda), je bilo omogočeno, marsikatero prirodno tajnost kratkim potom razkriti in proučiti. Tako se je do danes s pomočjo vsestransko dovršenih tehničnih pripomočkov to pereče vprašanje o vzrokih vrenja že docela razčistilo. Dognano je namreč, da spreminjajo sladkor v alkohol živa bitja, ki se imenujejo glivice.

Kaj so glivice? Glivice so nepopolno razvite rastlinice, ki igrajo v prirodi zelo važno vlogo. Dočim sestojajo glivice mošta iz ene same stanice (stanica je najmanjši del rastlinskega telesa) in jih je radi tega mogoče opazovati samo pod mikroskopom, so poznane tudi večstanične glivice, kot so razne gozdne in drevesne gobe, plesni, tudi oidij in peronospora, katere se lahko opazujejo s prostim očesom, ali vsaj s povečevalnim steklom.

Vse glivice so brezcvetne rastline in se torej ne razmnožujejo s semenom, temveč s takozvanimi trosi, katerih je v prosti naravi vse polno. Ako pihne mo plesniv kruh ali plesnivo grozdje, se skadi; kadeči prah so sami trosi, ki pa nimajo z vrenjem mošta nič opraviti. Za prevrenje mošta imajo pomen samo oni trosi, iz katerih se v sladkem moštu razvijejo nove glivice, ki se vnaprej razmnožujejo potom brstenja. Brstenje je poseben način razmnoževanja, kjer iz matrne glivice izraste v teku dveh ur nova stanica — hčerka, iz slednje spet nova, kar se nadaljuje in množi v milijone.

Za nas so važna samo ona plemena glivic, ki kvasijo mošt. Odtod tudi ime kvasne glivice, kvasnice ali drože. Če

gledamo pod mikroskopom kapljico kipečega mošta, vidimo na stotine ovalnih in podolgastih teles, to so — kvasnice, ki se takorekoč trgajo za sladko hrano in jo cepajo v alkohol in ogljikov dvokis. Alkohol ostane v vinu kot sestaven del, dočim se ogljikov dvokis kot plin dviga iz tekočine na prosto. Odhajajoči ogljikov dvokis povzroča šumenje in se razlega po kleti, kjer je radi svojega omamljivega učinka mnogokrat življenju nevaren.

V svrhu popolnejšega prevrenja mošta je mnogokrat potrebno umetno pospeševati razvoj in delovanje pravih kvasnih glivic. To se izvaja na več načinov. Najbolj priprosti način je rahlo zažveplanje svežega mošta. Male množine žvepla preprečujejo razmnoževanje slabih glivic in s tem omogočujejo nadmoč krepkim kvasnicam. Iz mošta od gnilega grozdja je pa najbolje vse drože potom močnega zažveplanja izločiti. Po pretočenju in močnemu prezračenju je razsluzenemu moštu dodati kipeči mošt od zdravega grozdja, ali pa umetno vzgojene drože. Često, posebej v hladni jeseni, se vrenje kaj rado ustavi. V takem slučaju je na mestu segrevanje mošta, s čimer se kvasnice zopet vzbudijo k ponovnemu delovanju. V vseh slučajih pa je preprečevati dostop zraka do kipečega mošta s kipelno veho. Le potom hitrega in popolnega prevrenja je dobra kakovost mladega vina v polni meri zagotovljena.

N. J.

*

Vprašanja in odgovori.

J. K. v K.

Vaše vprašanje je nekoliko nejasno. Velika je razlika, ako so travniki z vodo samo prepojeni, oziroma mokri, ali pa, ako so travniki močvirni. V prvem slučaju jih morete izsušiti s potreseanjem živega apna, med tem ko v drugem slučaju to ne bo popolnoma nič pomagalo. Vzemimo, da imate na vašem travniku močvirje. V tem slučaju morate travnik izsušiti edinole z glo-

bokimi odvajalnimi jarki. Te jarke ali drage morete pa in smete kopati samo na vašem posestvu, nikakor pa ne na sosedovem, brez njegovega dovoljenja. Za vsako škodo, katero bi vi naredili s kopanjem sosedu, ste odgovorni in jo morate tudi povrniti. Na katerokoli podporo v tem slučaju tudi ne morete upati, ker gre tukaj samo za vašo osebno korist. Lepa beseda in prijateljski sporazum je edini nasvet, katerega vam v vašem slučaju moremo dati.

Fr. K. v Č.

Mišji strup je kemično sredstvo, katerega izdeluje in ima v zalogi »Kemijski laboratorij za industrijo, kmetijstvo in trgovino«, Maribor, Trg svobode št. 3. Cena je 40 Din 1 kg.

Jo. R. v Z.

Na mojem koruznem polju je letošnje leto jazbec naredil veliko škodo. Prosim vas, sporočite mi, ako imam jaz pravico, od lovonajemnika zahtevati odškodnino.

Odgovor: Jazbec kakor tudi lisica niste lovni živali. To je roparska zverjad in kot tako imate pravico vsak čas na svojem posestvu ubiti. Pač pa morate ubitega jazbeca, kakor tudi ubito lisico izročiti lovonajemniku. Ako pa vam lovonajemnik plača odškodnino, ali ne, to je odvisno od njegove proste volje, siliti ga pa k plačilu nikakor ne morete!

*

Sadna in vrtna razstava v Slovenjgradcu.

V nedeljo dne 12. oktobra se je v okusno opremljeni dvorani Okrajne pošilnice otvorila sadna in vrtna razstava, katero je priredila tukajšnja podružnica Sadjarskega društva. Po oficijelni otvoritvi se je vršil ogled razstavljenega blaga, nakar je gospod M. Levstik imel sadjarsko predavanje. Govoril je o sadju, katero v tukajšnjem okraju najbolj uspeva, in v prav poljudnih besedah obrazložil vrline in

XXV.

In drobno pisemce ji da,
To pismo pečat črn ima.
Aškerc.

Zadeva grofa Tatenbaha ni bila po podatkih prve sodbe tako slaba, da bi bilo treba obupati nad njim. Njegovi, če tudi redki prijatelji so delali zanj in njegova soproga je storila vse, da reši svojega ljubljeneža moža.

Toda usoda, ki je zasledovala grofa Tatenbaha, ni mirovala tudi sedaj.

Po odhodu grofa Zrinjskega in Frankopana je ostala grofica Ana Katarina Zrinjska v gradu Čakovcu popolnoma sama. Ponesrečenje zarotniškega načrta, ki je prisililo glavna voditelja, da sta morala bežati, ako si hočeta rešiti življenje, in ujetje grofa Tatenbaha, do katerega je imela srčno naklonjenost, jo je potrla popolnoma.

Nemirno je hodila po sobi gor in dol ter gledala, odkod bo prišel sovražnik. Izpočetka bi še bila mogla bežati, a kakor bi jo zadrževala neka tajna sila, je ostala v gradu.

**Vsak mesec
Din 13:-**

bo plačal vsak kdor hoče
brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo
izhajali vsak mesec
en velezanimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

! Tiskarni sv. Cirila,
Maribor, Koroška 5

ozdravila grofa Tatenbaha težke bolezni. Po izvedeni strogi preiskavi naj se nad to žensko izreče sodba.

Vedeževalke na Ptujskem polju pa niso našli več in tudi niso ničesar natančnejšega slišali o njej. Samo toliko se je govorilo, da je Prihta odšla na Koroško ob tirolski meji, kjer se je bavila z mazaštvom ter je postala znana daleč okoli. Ker se je pečala tudi z vedeževanjem, so oblasti segle po njej ter jo tirale pred sodišče.

Ker ni hotela ničesar priznati, so jo trpinčili na mučilnici. Vsled visoke njene starosti ni bilo treba dalje preiskovati in izreči sodbe, kajti že pri drugem mučnem izpraševanju je med trpinčenjem umrla. Njeno truplo so sežgali ter razpršili prah na vse štiri vetrove, da bi tako temeljito uničili in raztepli čarodejstvo, ki se je držalo stare Prihte. Po nazorih tedanjega časa je namreč čarovništvo bilo silno nevaren pojav za obstoj človeštva.

Pravici je bilo po tedanjem naziranju zadoščen!

* * *

slabe strani posameznih vrst tega sadja. Kot najbolj priporočljivo sadje za ta okraj je v prvi vrsti: Baumannova reneta, Mošancelj, Boskop, Kanadka, Carevič in Bobovec. V drugi vrsti pa še Londonski pepinek, Šampanjska reneta in Bleheimovka. — Po končanem predavanju o sadjarstvu je povzel besedo g. A. Močnik, kateri je preda val o konzerviranju in vkuhananju sadja in sočivja ter o cvetlicah. V domačih besedah je razložil našim gospodinjam, kako jim je postopati pri vkuhananju sadja in napravljanju pek meza, da bode isti dober in obstoječ. Nadalje je govoril o vrtu samem, kako naj bo urejen, in o cvetlicah, kako se ž njimi postopa in katere cvetlice se naj sadijo, da bode vrt vedno cvetoč od zgodnje spomladi do pozne jeseni. — Na razstavnem prostoru je bilo ves dan polno ljudi, ki so z zanimanjem in občudovanjem si ogledovali razstavljene pridelke. Ceni se, da je tekom dneva obiskalo razstavo okrog 450 do 500 oseb.

Popoldne ob treh se je vršilo v dvorani Zadružnega doma sadjarsko posvetovanje o določitvi sadnega izbora za ta okraj. Navzoči so bili zastopnik banske uprave inž. Skubic iz Ljubljane in kmetijski referent Wernig, zastopniki sadjarske podružnice in nekaj šolskih upraviteljev, sadjerejcev iz tukajšnje okolice. Kmetijski referent Wernig je prečital odlok banske uprave, po katerem se morajo izvršiti sadni izbori, ter naštel posamezne vrste, katere bi prišle v tukajšnjem okraju v pošte. Gospod Rogina prečita svoj predlog, v katerem našteje vrste sadja, katere je odbor Sadjarske podružnice že poprej izbral za najboljše sadne vrste za ta okraj. Na podlagi tega so se izbra le tele vrste sadja: jabolka: Baumanova reneta, Mošancelj, Boskop, Kanadka in Bobovec za prvo vrsto; za drugo vrsto pa: Šampanjska reneta in Charlamovka; hruške pa: Pastorovka, Klapovka, Koroška ozimka, Tepka in Ozimka. Slive: domača češplja in orehi pariški z podolgasto

tanko lupino. — Inž. Skubic povdarja, da naj vsi merodajni faktorji vplivajo na drevesničarje in sadjerejce, da se v bodoče sadijo in gojijo samo izbrane vrste sadja. — Banski svetnik vlč. g. Čížek povdarja, da bi bilo treba v okolišju prirediti tečaje in predavanja, da se v ljudstvu poživí zanimanje za sadjerejo in za izbrane vrste sadja.

Po končani anketi se je vršila še ocena sadja. Razstavilo je svoje sadje 50 razstavljalcev, med temi tudi tri šole. Sadje je bilo res lepo in zbrano, razstavljalni prostor lepo okusno urejen. Posebno pozornost je vzbudila na razstavi lepo in skrbno urejena miza obložena z vsakovrstnimi vrtnimi pridelki, vkuhanim sočivjem in sadjem, last hotelirja Golla. Tukaj se je lahko videlo vse mogoče vkuhanne stvari, katerih ima gospod Goll pripravljenih do 200 steklenic. Dobro preskrbljena in opremljena je bila tudi za vrtnimi pridelki in vkuhanim sočivjem miza gospe Karničnik, na kateri je vzbujala še posebno zanimanje 17 kg težka rdeča pesa, 14 kg težka bela pesa in 5 kg težka zeljna glava, vse iz njenega vrta. Na enem koncu je oddelek za cvetlice, katere ima razstavljene največ tukajšnja javna bolnica. Tudi ta del je lepo urejen in zanimanja vreden.

Razstava, kakor smo že omenili, je bila res lepa in skrbno aranžirana, kar je priznal vsak obiskovalec razstave, dasi je to šele začetek. Prihodnja razstava bo pa brezdvomno še mnogo lepša. Za tako lepo razstavo pa ima največ zaslug predsednik podružnice g. Rogina, ki je tri dni pred razstavo žrtvoval, da je isto urejeval. Razstava je trajala do 15. t. m. zvečer.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 18. oktobra so pripeljali špeharji na 46 vozeh 111 komadov zaklanih svinj, kmetje 25 voz krompirja, 4 čebule, 16 zelja in 3 sena. Svinjsko meso je bilo po 15—28, špeh 17—24, čebula 2—2.50, zelje 0.75, seno 80—85. Pšeni-

ca 2.25—2.50, rž 1.75, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.75—2, ajda 1.50, ajdovo pšeno 5, proso 2, grah 8—12, kokoš 36—45, piščanci 30—75, raca 30—45, gos 60—70, puran 50—75, surovi kostanj 1.50—2.50, pečen 6—8, česen 18, kisle zelje 4, repa 2, gobe 1—2, jabolka 3—4, hruške 5—14, breskve 12, grozdje 6—10, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 32—36, jajca 1.25—1.75, med 15—18.

Mariborski živinski sejem dne 14. okt. 1930. Pripeljanih je bilo 13 konj, 7 bikov, 91 volov, 292 krav in 7 telet, skupaj 407 glav. Cene: debeli voli 1 kg žive teže 9 do 9.50 Din, poldebili voli 7 do 7.50, plemenski biki 6 do 6.75, biki za klanje 6.50 do 7.25, klavne krave debele 6.65 do 7.50, plemenske krave 5 do 6 D, klobasarice 4 do 5 Din, mlada živina 6.50 do 9.50. Prodanih je bilo 298 komadov, od tega 9 v Avstrijo.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem v petek dne 17. oktobra 1930 se je pripeljalo 538 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 30—100 Din, 7—9 tednov stari po 130—200, 3—4 mesece stari po 250—300, 5—7 mesecev stari po 400—450, 8—10 mesecev stari po 550—650, 1 leto stari po 900—1000 Din, 1 kg žive teže 10—13 Din, 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Prodalo se je 299 komadov.

Mesne cene v Mariboru: Meso od volov, bikov, krav in telet 14 do 20 Din, telečje meso od 16 do 35 Din, svinjsko od 15 do 18 Din za 1 kg.

NAŠA DRUŠTVA

Prosvetne knjižice. Prosvetna zveza razpošilja te dni 3. in 4. zvezek Prosvetne knjižice, ki opravnava jugoslovansko književnost. Knjižico je spisal dr. F. Sušnik poljudno in zelo pregledno. Zato bo dragocen pripomoček našim društvenim predavateljem in tudi vsem, ki bi radi natančneje poznali domačo književnost. Društva opozarjamo, da obsega ta knjižica dva zvezka za mesec oktober in november, zato stane izvod 2 Din.

Hajdina. Naše prosvetno društvo prireja vsak mesec poučni in zabavni sestanek za dekleta in posebej za fante, v nedeljo dne 26. t. m. pa bodo dečki igrali Meškovo »Slava Kristusu Kralju«, odrasli igralci pa izvirno

Neprenehljivo razburjenje in žalovanje jo je nazadnje tako potrla, da je resno zbolela. Vsled svoje bolezní ni mogla več bežati, če tudi bi hotela. In vendar si je bila v svesti, da mora kaj ukreniti, ako hoče rešiti Tatenbaha. Za sedaj pa mu mora sporočiti, naj vztraja, dokler ne pride pomoč.

Toda kako naj pride do njega, koga naj pošlje? Ali naj se obrne do njegove soproge? To ni mogoče. Saj vendar ne more več stopiti pred njo, odkar je prelomila besedo, ki ji jo je dala v gradu Račje. Namesto da bi delovala na to, da spravi grofa Tatenbaha na pravo pot, ga je še bolj potegnila v svoje mreže in v prepad, ki ga iz njega ne more več rešiti.

Kdo bi mu torej izročil to poročilo?

Ko je s temi težkimi mislimi sama sedela v sobi, je tiho vstopil konjušnik Rudolfi. Globoko se je priklonil ter sporočil grofici, da so ravnokar došli ogleduhi, ki so videli bližajoče se avstrijske vojake. Ne bo torej dolgo trajalo, da bodo tukaj pred gradom. Zato se je treba z največjo naglico pripraviti na beg.

Grofica Zrinjska je še bolj prebledela, strepetala je na celem telesu, nato pa je spregovorila s otožnim glasom:

»Hvala ti, zvesti Rudolfi, imel si vedno skrb za me! Toda pobegniti ne morem, nimam moči, vdati se moram v svojo usodo.«

»O, premilostljiva gospa grofica, ne govorite tako obupno,« tolaži Rudolfi, »vse se še lahko izvede, sovražniki vas ne smejo dobiti v roke.«

»Prepozno je,« odvrne grofica Zrinjska ter zamahne z roko, »dobri Rudolfi, ti veš, kako me skrbi usoda grofa Tatenbaha. Zato te prosim, pojdi in sporoči mu, da sem mu zvesto vdana ter da na njega mislim. Naj torej vztraja! Čimprej bo mogoče, mu bo prišla pomoč. Ali boš to storil, Rudolfi?«

»O, premilostljiva gospa,« vzklikne Rudolfi, »za vas storim vse. Bil sem v vaši službi dolgo let, delil sem z vami veselje. Ne bilo bi lepo, če bi vas sedaj zapustil v stiski. Ustreči hočem vaši želje, naj se zgodi, kar hoče, če tudi me doleti najhujše.«

Grofici obraz je prešinil žarek radosti, nje ne oči so zažarele.

»Hvala ti, Rudolfi, bil si zvest služabnik. Na te se lahko zanesem. Tu imaš za sedaj nekoliko plačila, bogato te obdarim, ko se vrneš.«

Rekši je segla v omaro ter izročila Rudolfiju mošnjiček cekinov.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Koroška c. 5

dramo: »Pesem rdeče rože.« Obe igri sta lepi in učinkujeta zlasti v vzgojnem oziru. Nikomur ne bo žal, če bo prišel gledat. Zato pa le pridite, pa že kar k večernicam!

Teharje. Naše prosvetno društvo vprizori v soboto dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo dne 26. t. m. ob treh popoldne v dvorani kaplanije dramo »Štilmonski župan« v 3 dejanjih. Ker je igra lepa in zanimiva, vas vabimo v obilnem številu! — Odbor.

Št. Peter pri Mariboru. Občni zbor prosvetnega društva »Skala« se bo vršil v nedeljo, dne 9. novembra, po rani službi božji v samostanski šoli.

DOPISTI

Otvoritev mostu čez Dravo pri Gor. Dupleku je preložena na nedeljo dne 9. novembra z istim sporedom, kot je bil določen za 26. oktober.

Hajdina. V nedeljo dne 26. t. m. se vrši skupna seja občinskih odbornikov všolanih občin, kjer se bode razpravljalo o ustanovitvi kmetijske nadaljevalne šole. Vsi kmetovalci, ki vam je mar za napredek izobrazbe kmetijskega naraščaja, udeležite se te seje, ki se bo vršila po rani službi božji v Društvenem domu na Hajdini.

Št. Peter pri Mariboru. Z drevesa je padel pri nabiranju jabolk viničar Kronaveter Avgust iz Metave. Zadobil je težke notranje poškodbe ter je bil prepeljan v mariborsko bolnico. — Boljše pa je odrezal Koren Jožef iz Metave, ki je s kolesom trčil v avtomobil, pa brez nezgode, le kolo se je malo zveržilo. — Z otvoritvijo novega cestnega mosta čez Dravo pri Zgornjem Dupleku se bo pokazala potreba po boljši cestni zvezi s Št. Petrom in Mariborom. Sedajna občinska cesta, ki se odcepi od okrajne ceste in ki vodi skozi Trčovo do Zgornjega Dupleka, se bo morala pač prej koslej spremeniti v okrajno, že z ozirom na dosedanja veliki promet, ki se pa bo še znatno povečal z otvoritvijo novega mostu.

Sv. Anton v Slov. gor. V noči na nedeljo dne 12. t. m. je začelo goreti pri posestniku Tomažu Cafuta v Stanetincih. Požar je nastal menda vsled tega, ker je domači sin, prišedši pozno domov od prešanja, zaspal s cigareto v ustih. Pogorela je stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje. Tudi sin Tomaž je v spanju zgorel ter je nudilo njegovo zgorelo truplo strašen pogled. Rešili so živino in ne-

Glede novih katekizmov

dajemo vsem ponovno pojasnilo, da je prva naklada pošla in je ni več dobiti. Sedaj se tiska druga naklada, kadar bo na razpolago, bomo javili. Da ni v lavantinsko škofijo došlo dovolj izvodov, ni naša krivda. Gospode katehete prosimo, da to obvestilo vzamejo na znanje. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

kaj pohištva. Vsled močnega vetra se je takoj vnela tudi viničarija posestnika Voka iz Oseka ter je do tal pogorela. Ubogemu viničarju Francu Fras je vse zgorelo, kar si je njegova družina prislužila pri kmetih za zimo. Rešil je le štiri otroke in ženo. Tudi obleka jim je zgorela. Od Vokove viničarije se je požar razširil na viničarijo Matije Paluc, posestnika v Brengovi ter uničil hlev in prešo. Kadilci, malo več previdnosti s cigaretami! Koliko škode so že napravili! — Dne 13. sept. je umrla v bolnici v Mariboru po težki operaciji Marija Fras, vzgledna gospodinja, krščanska žena in mati v Cogetincih. Prepeljali so jo na dom, odkoder se je vršil pogreb na domače pokopališče. Ravno mesec pozneje dne 13. 10. pa je umrla njena sosedica Antonija Ploj, ki je bila 12 let bolana. Svetila obema večna luč!

Sv. Barbara v Slov. gor. Dobili smo poštno zvezo redno vsaki dan iz Sv. Lenarta v Slov. gor., želeli bi še dnevno dostavo. — Tukaj se je ustanovilo Prostovoljno gasilno društvo, katero ima veliko in težavno nalogo pri nas. Želimo temu društvu obilo sreče in uspeha, našemu dobremu ljudstvu pa toplo priporočamo, da ga podpira. V odbor so izvoljeni najboljši možje in fantje. — Pred kratkem je kmetijska podružnica imela srečolov, kateri se je dobro obnesel. Pohvalo smo dolžni podružničnemu odboru, da je tekom poldruga leta nabavil dve travniški brani, 1 drevesno škropilnico, 1 tršno škropilnico, 1 žvepfallnik ter vago decimalno. Podružnica šteje 80 članov, a z novim letom jih mora biti 100. — Silno nam nagaja dež in ne vemo, kedar bomo sejali in pospravili svoje pridelke, s katerimi nas je ljubi Bog lepo obdaroval. Prihaja zimska sezona, kaj pa naše bralno društvo, ali nas ne bo nič povabilo v Društveni dom na igre in nove knjige za dolge večere? — Sadjarji, letos ste videli vrednost našega

sadja. Zasadimo vse primerne prostore s korisnim sadnim drevjem, namesto z divjo šmarnico. Izkoristimo vsak košček zemlje, da bomo kos raznim plačilom! — Skrajno težko stališče ima naš šolski odbor z raznimi novimi plačili in bodočo zidavo večje šole.

Sv. Jernej pri Ločah. V Zg. Lažah je umrl dobri oče Janez Strmšek, po domače Cviter. Z 18. letom je prevzel obsežno gospodarstvo, živel je vedno med težkim delom, a je kljub temu včkal lepo starost 82 let. Še sedaj, ko je že nekaj časa sem bolehal, se je še živo zanimal, kaj se godi pri gospodarstvu. Usoda je hotela, da se mu je ravno te dni vrnil sin z družino iz Amerike, a žalibog tri dni prepozno, da bi še bil očeta videl. Oče je bil v grobu. — Iz Belgije se je vrnila Marija Cvahte z otroci, da prevzame doma posestvo po očetu, ki je letos umrl. Mož je ostal še v Belgiji, da kaj prisluži. Otroci znajo šolske molitve samo po flamsko. — Posestnika Fr. I. so v soboto dne 11. t. m. zvečer ob cesti na Ličnico napadli fantje in ga je eden z lato pošteno nabunkal. Dobil je globoko zevajočo rano nad desnim očesom, potem udarec zadaj po glavi in po plečih, tako da je bil ves črn. Desno oko je v nevarnosti in si ga zdravi v mariborski bolnici. — G. nadučitelj F. Friedl, marljiv nabiralec gob vsake sorte, je prinesel domu gobo (jurčka), ki je tehtala 1½ kg. Bila sicer ni več popolnoma zdrava, a čisto za zavreči pa tudi ne.

Sv. Andraž v Slov. gor. Milo in otožno so zapeli andraževski zvonovi in naznanili žalostno vest, da se je preselila iz te solzne doline mlada žena, vzorna mati Ivana Hrga, posestnica iz Hvaletinec. Postala je žrtev materinskega poklica v starosti 40 let. Njeno mrtvo truplo smo pokopali dne 15. t. m. Ob sveži gomili se je poslovil domači g. župnik Ivan Alt od nje. Tako žalostnega pogreba Sv. Andraž že dolgo ni videl. Pokojna žena zapušča onemoglo staro mater, 4 otročice in žalujočega bolnega moža. Počivaj v miru, dobra žena in naj ti vsemogočni poplača tvojo skrb; preostale pa naj tolaži zavest, da uživaš rajski mir!

Sv. Urban pri Ptuj. Sedaj, ko se poletna narava od nas poslavlja, zapuščajo nas tudi človeška bitja, da gredo onstran zemeljskega trpljenja. Tako smo dne 14. vinotoka t. l. položili v hladno zemljo mirnega občana kmeta, dolgoletnega cerkvenega svečarja in načelnika cerkvenokonkurenčnega odbora, dolgoletnega občinskega blagajnika, oziroma odbornika gospoda Jožefa Mahorič iz občine Drstelja, v starosti 57 let. Rajni je bil tudi član načelnštva naše kmetijske posojilnice,

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen zgodiljaj iz misijonov »Mladostni navihane« postane redovnik in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

Ta se je globoko priklonil, poljubil grofici roko ter se je še enkrat ozrl v lepi obraz svoje gospodarice. V prsih ga je nekaj stisnilo, kakor da bi mu notranji glas hotel reči: Pomisli, Rudolfi, ali se boš tudi vrnil?

Toda le za trenutek je slišal ta glas, hitro se je otresel te misli. Še en pogled na grofico, ki se mu je prijazno nasmehljala ter dvignila desnico kakor v slovo, nato pa je zginil tiho, kakor je prišel.

Nastala je v sobi zopet tišina. Mrak je legel na celo ravnino in tudi na grad Čakovec.

Nekako tesno je postalo grofici pri srcu. Obšla jo je otožnost. Tatenbahova slika vstane pred njenim duševnim očesom in nek glas ji reče: Ti ga tiraš v propast! Opusti to, reši ga!

Že je vstala, da bi šla iz sobe, a neka tajna moč jo je zadržala. Zopet sede k oknu ter gleda ven v temo. Čuje se peketanje konjskih kopit. Nekdo jezdi po dvorišču, grajska vrata se odprejo. Rudolfi je, ki sedaj odhaja, da ponese grofu Tatenbahu poročilo in tolažbo.

Grofico v tem trenutku spreleti mrzla zona. Strese se po celem telesu.

Še je čas, tako ji kliče notranje glas. Zdelo se ji je, kakor da bi stopila pred njo Tatenbahova soproga, bleda in žalostna ter bi dvignila roke in rekla: Ne upropasti mi soproga! Reši ga, spomni se svoje obljube! Reci samo eno besedo, če ga res ljubiš, in moj soprog je svoboden, a stori to hitro, drugače je pogubljen.

Grofica Zrinjska je vsa prepadena. Vsa razburjena si vije roke ter se prime za glavo. Trenutek še premišlja, nato pa stopi naglo k oknu, se skloni z glavo skozi njega ter zakliče s trosočim se glasom:

»Rudolfi, stoj, vrni se!«

Toda besede so bile zaklicane v gluho noč ter so se zgubile v temi, samo drevje s svojimi košatimi vejami je bolešno zašumelo, kakor bi hotelo reči: prepozno je.

Iz daljave je odmevalo peketanje konjskih kopit. Rudolfi je jezdil svojo pot, kakor je velela grofica Zrinjska, in ni več slišal njenih besed.

Izročil je naročilo svoje gospe, kakor smo slišali. Izvršitev tega naročila pa je postala za oba pogubonosna.

veren katoličan, delaven v svojem obširnem gospodarstvu, ponižno potrpežljiv v vseh zadevah in v splošnem občevanju s vsakomur. Bolehal je pretečeno poletje, ne sluteč smrtne nevarnosti. Kako je bil spoštovan, videlo se je na dan pogreba, ko je z mnogimi sorodniki prišla tudi množica župljanov k zadnjemu spremstvu. Žalostni prizor se nam je nudil, ko so vsi štirje polnoletni krščansko vzgledni sinovi od hiše žalosti vzdignili krsto svojega dobrega očeta, kateri je sledila globoko žalostna vdova in žalujoča hčerka. Vsem žalujočim naše sožalje! Rajni naj v božjem miru počiva, za svojo dobrohotnost nebeško plačilo uživa!

Ljutomer. Zlato poroko obhajata prihodnjo nedeljo dne 26. t. m. zakonska Jakob in Marija Vogrinec, krojaški mojster, v krogu svojih otrok in vnukov v Stročji vasi. Jubilanta sta še čila in zdrava. Želimo, da še obhajata v sveži čilosti briljantno gostijo. Cerkveni obred se vrši pri pozni sv. maši. Živijo!

Zgornja Sv. Kungota. Dne 4. oktobra t. l. smo spremili k večnemu počitku zaslužnega in blagega župana ter člana krajevnega šolskega odbora gospoda Franca Žunkota iz Vrta pri Zgornji Sv. Kungoti. Pogreb je pokazal, da je bil pokojnik vsesplošno spoštovan. Saj je bil veren katoličan, vzoren zakonski mož in mož poštenja, o katerem veljajo pesnikove besede: »Visoko čislam učenjaka, ki nam preganja teme zmot, še bolj pa čislam poštenjaka, ki ve in hodi pravo pot!« Svetila mu večna luč!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Težko prizadene letošnja deževna jesen katero župnijo tako hudo kakor ravno marješko. Z lepim upom smo od mokrega septembra čakali na boljši oktober, ki bi naj nas oblagodari z lepo in sladko trgatvijo, z bogato pašo po naših širnih travnikih ter nam dal priliko za dovršitev vseh jesenskih poljskih opravil. Ves ta up nam je šel v pravem pomenu besede po vodi. Imeli smo v tem mesecu že kar tri povodnji, od katerih je bila največja po hudem naliivu pondeljka dne 13. oktobra. Zato smo z vsem delom zelo zaostali, naše »marješko jezero« pa še danes lahko vidiš, kajti voda radi neregulirane, s svojim dnem previsoke pesniške struge in ostalih potokov nima odtoka. Nešteto krat so vse občine vlagale prošnje in priitožbe radi regulacije Pesnice. Do zdaj vse zaman. Ne vemo več, kam se naj obrnemo. — V četrtek dne 9. t. m. je vršila neka nepoklicana oseba v zakristiji in ostalih shrambah naše cerkve samolastno »revizijo« raznih cerkvenih predmetov. S tem je, ali nalašč ali pa vsled nerodnosti spremenjala lepo urejene cerkvene shrambe tako, da je v petek zjutraj bil prvi utis, da so v cerkev vlomili roparji. Zelo hvaležni bomo, da nas v bodoče obvarje pred takimi obiski!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Tukaj je v petek dne 10. t. m. ponoči umrl Karl Senekovič, sin našega spoštovanega posestnika in občinskega svetovalca Mateja Senekoviča iz občine Vosek. V torek dne 21. t. m. bi dopolnil šele 41. leto svoje starosti. Že nad eno leto je tega sicer krepkega in poprej zdravega mladeniča mučila težka bolezen in prestati mu je bilo zlasti zadnje mesece neverjetno hude muke in bolečine. Najbrž je vsa bolezen bila posledica mučnih naporov in trpljenj iz svetovne vojne, ki še pozna leta pusti čutiti in omagovati svoje neštete žrtve. Pokojni zapuša lepo urejeni, prisolnčni dom svojih užaloščenih staršev na vinorodnem hribočku Gradišče, kjer je živel in trpel do svoje ločitve s tega tugepolnega sveta. Našemu dobremu Karlu pa svetila večna luč!

Sv. Andraž v Slov. goricah. Veseli čas vinske trgatve se že bliža koncu. S tem bode utihnili vesela nesem slovenskih fantov, ki so radostno popevali po naših ljubih vinogradih. Saj je bila letošnja vinska trgatve zelo bogata. Pa kaj pomaga kmetu polna klet vina, ko pa so cene tako nizke, da je ubogega kmeta skoraj strah! Za 1 liter do-

brega vina ponujajo 2 dinarja. Najboljša kupčija je seveda s sadjem; nekateri so dobili velike svote. Kaj pa posestniki po dolinah? Zlahkne trte ne moremo gojiti. Cepljeno sadje je pa pomrznilo vsled prevelike zime predlanskega leta. Kje naj dobi denar za davke, obleko in druge gospodarske potreščine? Če pa ima kaj za prodajo, se mu za to ponujajo malenkostne pare. Vsled tega se mora današnji kmet pogrezni v velike dolge, katerih se ne more rešiti. — V Ljubljani je bil pokopan v nedeljo tukajšnji faran, vzoren mladenič Karol Vučina, star 19 let. Njegovo mlado življenje je uničil električni tok. Po poklicu je bil kovač. Pokojni Karol je bil vzgleden in dober kristjan, vestno je izpolnjeval verske dolžnosti; bil je tudi v Apost. mladeničev in v drugih cerkvenih družbah. Dragi Karol! Tvoja prezgodnja smrt nas je zelo presenetila. Iz daljnih Slovenskih gorici ti kličemo: Počivaj v miru, dragi Karol, in naj ti bo ljubljanska zemlja lahka! Želimo ti, da se bomo enkrat zopet združili tam gori, kjer vlada nedeljeno veselje. Potrži družini naše iskreno sožalje!

Hajdina. Tako je bilo in tako bo ostalo, da, kjer se dva tepeta, navadno tretji odnese dobiček. Prejšnji teden so si delili zemljo, ki spada pod agrarno reformo. Nekateri stranke so vpile in se celo dejansko med seboj napadle, a dobile niso ničesar, pač pa so izgubile še tisti košček zemlje, ki so ga imele dosedaj. Sploh pa je opažati, da je med ljudmi vedno manj sloge in strpljivosti in da raste sebičnost na vseh straneh. Posebno dobro bi bilo, da bi se ljudje sporazumeli, kadar gre za popravljanje občinskih cest in mašnih potov, ker čudno bi pač bilo, da bi morali hoditi po njivah in travnikih, ko vendar ne primanjkuje gramoza v naši deželici! Kar pa se tiče prodaje poljskih pridelkov, pa ni, da bi človek govoril! Odkod bomo torej našli (ali vzeli) denar za davke? Posebno banovinske doklade so občutno velike! Odkod denar za obleko, ko je vendar zima vsak dan bliže? Ljudstvo dviga svoje prihranke, ali pa si izposoja in se tako zadolžuje, kar pa gotovo ni znamenje lepših dni. Toda, boljše je, govoriti o letnih časih ali o vremenu, da ne bi komu pokvarili okusa! Poklon na vse plati!

Št. Janž na Dravskem polju. Redka je slovesnost, ki smo jo obhajali šentjanžčani v nedeljo dne 12. t. m., ko je prevz. g. pomožni škof dr. Tomažič blagoslovil motorno brizgalno in naš Društveni dom. Čestitati moramo našim požarnikom, da so mogli zbrati tako veliko svoto denarja in nabaviti za našo župnijo prepotrebno motorno brizgalno. Še večje požrtvovalnosti je bilo treba vlč. g. župniku in župljanom, da smo si postavili Društveni dom, ki je priča, da je v kmetemskem narodu stremljenje in hrepenenje po izobrazbi. Dasi so farani pomagali z materialom in delovnimi močmi, je vendar stala ta stavba okrog pol milijona dinarjev. Pogoste in dobro obiskane prireditve kažejo, da se zaveda naša mladina, čemu ima ta dom. Ali ni boljše, da si iščejo fantje in dekleta razvedrila v tem domu, kakor pa na dvomljivih veseljih? To se je pri nas tudi že pokazalo. Pohvaliti moramo naše igralce, ki se prav lepo razvijajo; upamo, da bodo ostali zvesti svoji nalogi, da si je včasih precej naporna. Zanimivo je, da so spet pristopili igralci, ki so se za nekaj časa radi malenkostnih vzrokov odstranili. Spoznali so, da je le tukaj pravi dom, kjer bodo našli pošteno razvedrilo in pravo izobrazbo. Fantje in dekleta, zavedajmo se, da imamo sedaj svoj dom, ki je odprt vsakemu, ki išče razvedrila in izobrazbe in kjer dobi pravih smernic za pošteno življenje. Starši, pošiljajte otroke v ta dom, če vam je mar njih pravilna vzgoja in njih bodočnost.

Tinje na Pohorju. (Vodovod.) Tinjčani smo dobili minuli mesec nov prepotrebni, dolgo pričakovani in zaželjeni vodovod. Doslej smo rabili odtok iz močvirja, ki je dajal grdo, kalno in nesnažno vodo, za ljudi in živino.

Razpisuje se do 1. decembra t. l. organistovska in cerkvenikova služba v Št. Janžu pri Dravogradu. 1312

Preddelavca, poštenega in pridnega, večšega vseh poljskih del, če mogoče tudi hmeljarstva, se išče za večje posestvo. — Istotam se sprejme tudi **konjskega hlapca,** zanesljivega in popolnoma večšega kmetijskih del ter obvladanja živahnejših konj. — Ponudbe je poslati pod »Preddelavec«, ozir. »Konjski hlapec« na upravo lista. 1313

Išče se do 30 let staro dekle kot pomožna kuharica v župnišče. Naslov v upravi lista. 1314

Viničar s 4—5 delavskimi močmi se sprejme: Košake 103, p. Maribor. 1311

Mlinarskega vajenca, starega od 17 do 20 let, sprejme takoj Anton Polanc, valjni mlin, Radeče pri Zidanem mostu. 1308

Viničar z dvema ali tremi delavci brez otrok se takoj sprejme. Naslov v upravi lista. 1305

Sprejem pridno in pošteno deklo za vse iz dežele. Plača 200 Din mesečno. F. Matjašič, trgovec, p. Pesnica pri Mariboru. 1303

Velika izbira gramofonskih plošč najboljših znamk Polydor Columbia Ilis »Masters Voice«, Ackermann nasl. I. Kindl, Ptuj. 1299

Preklic! Podpisana Kaukler Ivan in Jakob Matjašič, stanujoča v Farovcu, občina Pretež, preklicujeta vse žaljive besede, katere sva govorila zoper Gumzej Štefana ter se mu tem potom zahvaljujemo, da je odstopil od nadaljnjega sodnijskega postopanja. — Kaukler Ivan in Jakob Matjašič. 1298

Trgovina izgotovljenih oblek

plaščev, pletenin, živalnih strojev, gramofonov, gramofonskih plošč, dvokoles itd. po najugodnejših cenah. Brezobvezen ogled pri

S. A MON, MARIBOR
Glavni trg 5.

ZAHVALA.

Za takojšnje izplačilo pripadajoče podpore po prerani smrti moje žene g. **Ane Zupan** izrekam podpornemu društvu

»**LJUDSKA SAMOPOMOČ**« v Mariboru tem potom najlepšo zahvalo in priporočam to koristno društvo vsakomur najbolje!

Laško, dne 18. oktobra 1930. 1310

Anton Zupan, žel. del.

ZAHVALA.

V naši težki bolesi zaradi izgube našega nadvse ljubljene, nenadomestljivega soproga, oz. očeta, brata, strica in svaka gospoda

Tomaža Puconja

izrekamo tem potom vsem najprisrčnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo č. duhovščini od sv. Magdalene, kakor tudi cerkvenemu pevskemu zboru, pevskemu društvu »Zarja« za žalostinke, železničarski godbi »Drava« za žalne koračnice. Zahvaljujemo se tudi vsem društvom za prekrasne vence, ter vsem onim mnogoštevilnim, ki so se udeležili na njegovi zadnji poti.

Bog plačaj!

Pobrežje pri Mariboru, 20. X. 1930.

Žalujoči ostali.

Zato so si nekatere hiše že prej dale izkopati štopiše. Druge hiše, med temi tudi tri-razredna šola in župnišče, pa so pogrešali dobre pitne vode. Občinski odbor, ki mu že 25 let načeljuje župan Janez Ferk, je ta nedostatek odpravil in dal letos zgraditi modern higijenski javen vodovod. Stavbeno podjetje Ivan Zivic v Mariboru je izvršilo delo v dveh tednih, to je od 15. do 30. septembra 1930. Posestnica Neža Pliberšek je dala za vodovod na razpolago bister studenec, ki izvira tam gori nad vasjo pod gozdom in da vsako minuto en škaf vode (15 litrov), torej v eni uri 900 litrov, kar popolnoma zadostuje. Izvirek je zajet v betonski rezervoar, ki meri 12 hektolitrov. Iz tega je voda napeljana v daljavi 273 metrov po železnih, znotraj in zunaj pocinkanih ceveh z 2½ cm notranje svetlobe, v vas, kjer stoji ob šoli železen hidrant z dvema pipama. Iz jedne pipe teče voda v betonsko korito, iz druge pa v železno školjko. Novi vodnjak služi obenem v kras našem glavniemu trgu. Blagoslov in otvoritev vodovoda se je izvršila ob najlepšem vremenu v nedeljo dne 12. oktobra. Po sv. maši so se zbrali ljudje med sviranjem domače tinjske godbe pred okrašenim vodnjakom, ob katerem sta plapolali dve državni zastavi. Vlač. g. župnik Hafner Urh je blagoslovil vodovod, župan Janez Ferk je pozdravil udeležence, še posebno goste iz Maribora in Slov. Bistrice, ki so jih avtomobili pripeljali prav do srede vasi, med drugimi posebno g. dr. Vrtovca, vodjo drž. zdravstvenega doma v Mariboru, in zgraditelja vodovoda g. Ivana Živica. G. srezki načelnik dr. Hacin je bil službeno zadružen. Župan se je zahvalil vsem, ki so k uresničenju te prekoristne naprave kaj pripomogli, posebno banski upravi v Ljubljani, ki je prispevala dve tretjini k stroškom. Dr. Vrtovec, ki ima velike zasluge za ta vodovod, je nato orisal zgodovino vodovoda, njegov veliki pomen in priporočal snago povsod, ker snaga in čistost je predpogoj zdravja. — Vodovod dela čast njegovim ustanoviteljem, naj bo tudi v veselje in korist mnogim tinjskim rodovom!

Ribnica na Pohorju. Kakor bliščeče kapljice v solnčnem jutru so izginili drug za drugim prijazni in topli poletni dnevi, jesen razgrinja čimdalje otožnejši plašč po našem Pohorju. Pričakovali smo to, znali smo neizprosno zakon narave, dasi ne brez ganutja. Nismo pa pričakovali, da nam bo ta kruta smrt iztrgala tako nenadoma iz naše sredine dobro in krščansko Feferlovo mamico, Rozalijo Miklavc. Mnogotero srce je zaplakalo ob bridki novici, kako tudi ne bi, saj je toliko bil deležen dobrotljivosti njenega plemenitega srca, zlasti siromaki in pa revni otroci so bili njeni ljubljenci. Pa tudi za cerkve in razne potreščine v razvoj časti božje se je odlikovala vsikdar med prvimi. Bila je dolgo vrsto let svoji hiši vzor gospodinje in matere, ki kliče samoposebi k posnemanju. Skromna, dobrosrčna in krščanska vzgojila je v tem duhu tudi svoje otroke: pet pridnih hčerk in sina Lipeta, ki danes bridko objokujejo smrt svoje ljube nenadomestljive mamice. Celotno njeno življenje je bilo venec ljubezni in trpljenja. Vzajemna iskrena ljubezen s pok. možem Lipetom, bratom pok. pisatelja Podravskega, ji je olajšala težko zakonsko pot. Plamen čiste ljubezni je vel-toplino iz srca v srce, kadar je v krogu svojih dobrih otrok uživala sad svoje modre vzgoje. Trpelo pa je njeno srce največ pri spominu na izgubo svoje ljubljene, 11letne hčerkice Rozike, ki jo je nedolžno cvetko že pred vrsto let presadil nebeški Vrtnar v svoj zlati vrt. Pogosto ji je strmelo oko skozi okno, odkoder se razločno vidi na pokopališče pri Sv. Lenartu, in se ji topilo v solzah. Po letih sta ji klicala »na veselo svidenje v nebesih« od tam še dobri mož ter že polnoletna hčerka Marica. Zdaj so se sešli, upati je v zarji one neskončne sreče, ki je zemlja nikomur nima dati. Kakšno spoštovanje in čast je uživala pokojnica po

okolici, je najbolj živo očrtala množica pogrebcev od blizu in daleč. Želimo polni sočutja iz srca blagi pokojni mamici po 71. letu njenega trudapolnega življenja miren in sladak počitek v Gospodu! Ostalim pa naj nebo rosi, na priprošnjo ljube mamice v nebesih, tolažbo in svoj blagoslov!

Sv. Vid pri Ptujju. V nedeljo dne 12. t. m. smo pri nas praznovali res pomemben dan. Že v soboto je prišel k nam prevz. gospod knezoškof dr. Karlin, ki smo ga v večernem mraku sprejeli z balončki in petjem. Drugi dan je prišlo 14 duhovnikov, ki so prevzvišenega spremljali k oltarju. Knezoškof je najprej blagoslovil oba nova oltarja Srca Jezusovega in Lurške Gospe, nato pa še kipe, ki smo jih po cerkvi postavili. V lepi pridigi so nas navdušili za pobožnost do Srca Jezusovega in Lurške Matere božje. Pri škofovi sv. maši so naši pevci res lepo peli, takega petja se težko kje dobi. Po maši je nas škof izročil v varstvo Srcu Gospodovemu in zapel zahvalno pesem. Vsi smo zahvalno pesem peli iz globine srca, saj vidimo zdaj, da je naša cerkev tako lepa, da imamo največje veselje z njo. Gospod Sošč se je res potrudil in nam jo prelepo okrasil, posebno lepo je izdelal kip Srca Jezusovega. Hvala tudi našim faranom, ki so s prostovoljnimi prispevki pripomogli do lepe cerkve! Posebna hvala še našim gg. duhovnikom! Gospod knezoškof se je odpeljal v nedeljo zvečer. Naj sprejme našo priščno zahvalo za svojo dobrotljivost! — Sedaj popravljamo še pokopališče, da bo res vsa župnija v najlepšem redu. — Želimo še, da pride do uresničenja napeljava elektrike po naši župniji!

Polzela. Na Polzeli je v gostilni pri Malerčku pri Novem klostru v nedeljo dne 26. t. m. vinska trgatev. Začetek ob treh popoldne. Ker je čisti dobiček namenjen za kritje stroškov spomenika padlim vojakom, vse prijatelje lepega grozda in sladkega vinskega mošta u-ljudno vabimo!

Sv. Jurij ob južni žel. Tudi pri nas v Brezju je precej novic, o katerih pa ne izve svet, ker jih ne spravljamo v javnost. Zadnji čas nas hodi pridno obiskovat nek človek. Zda gre k enemu sosedu, potem k drugemu. Pride skoro vsak dan, včasih k nekaterim celo po večkrat. Pride in vabljivo govori. Kaj neki hoče? Ali hodi vasovat? Dekleta obiskovat? Ali hodi kakšno blago prodajat?

Kozje. Spet nas je obiskala neizprosna bela žena in poklicala iz naše srede mnogozaslužnega moža Antona Novak. Imenovani je veliko let opravljal z vso vmeno službo cerkvenega ključarja. Čeravno je bil zadnja leta večinoma priklenjen na bolniško posteljo, je vendar z isto skrbjo, kot v čilih letih skrbel in želel biti vedno vreden in odgovarjajoč faktor svoji od škofijstva mu podeljeni službi. Pogreb dragega pokojnika se je vršil v torek dne 14. t. m. ob 9. uri popoldne. Pri-ljubljenost, ki si jo je pridobil med farani, se je spet dovolj jasno pokazala ob njegovem številnem žalnem spremstvu. Na grobu se je od njega v čustvujočih besedah poslovil domači vlač. g. župnik, nakar mu je cerkveni pevski zbor zapel ganljivo nagrobno »Jaz sem vstajenje in življenje«. Počivaj sladko na našem veličastnem mirovdvoru, mi pa ti hočemo ohraniti hvaležni spomin. Sveti naj ti večna luč!

Sromlje. Že 37 let nismo imeli v naši župniji takega ali podobnega dogodka, zato nam je težje ob tej priliki. Dne 12. oktobra nas je zapustil naš vl. g. župnik Josip Pečnak in odšel na župnijo Sv. Jurij ob Taboru. Le neredi smo se sprijaznili s tem dejstvom, ker smo ga vsi čislali in je bil v vseh krogih priljubljen. Župljani ne bomo nikdar pozabili, kako se je z njegovim prihodom leta 1919 naša cela župnija poživila. Ustanovil nam je fantovsko in deklško Marijino družbo. Naslednje leto se je ustanovilo izobraževalno društvo, katerega knjižnica šteje danes nad 5 sto knjig. Seveda je najlepše daroval gospod

župnik sam. Ker je bilo predstojništvo 3. reda oddaljeno dve uri, se je po dobroti gospoda župnika ustanovila podružnica v naši župniji, vsled česar je število članov precej narastlo. Pred par leti je bila popolnoma prenovljena župna cerkev sv. Martina in župnišče, letos pa podružnica sv. Janeza Nep. Nabavili so se pri obeh cerkvah novi zvonovi. Ker je bila cerkvena obleka kakor: plašči, oltarni prtji, v slabem stanju, je gospod župnik dal vse obnoviti, enako tudi vse druge potreščine. Vlač. g. župnik! Nismo se mogli ob slovesu dostojno zahvaliti, kajti beseda nam je vsem kakor zastala v grlu. Zdelo se nam je, da se nam dobri oče poslavlja od nas. Čutimo se dolžni, da se Vam javno zahvalimo za vse. Želimo Vam mnogo milosti in blagoslova v Vašem novem delokrogu. Župljanom Sv. Jurija pa čestitamo, da so dobili tako dobrega dušnega pastirja!

Laško. Letina kot je bila leta 1926 in še par pozneje, moramo reči, da je še kar dobra. Zlasti je mnogo svinjske piče. Da pa bi kedaj sadno drevje tukaj bilo tako prazno kot je sedaj, pa ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Skrbni in trezni gospodarji so si še prihranili sadjevca iz lanskega leta. O pijancih pa tukaj ne govorimo, ker so naša največja sramota in nadloga celemu svetu! Ko greš ob endeljah k prvemu sv. opravilu, vidiš pred cerkvijo in okrog cerkve stati med pridigo in nekaj celo med sv. mašo razne moške obraze, ki kadijo ter govorijo; ko gre človek mimo, zlasti pa tujci letoviščarji, se zgražajo nad tem. Pisec teh vrst je ugotovil, kakšne vrste ljudje so to in menda jih je pogodil: Ti so najpametnejši ljudje na svetu, ker vedo sv. pismo na pamet in jim ni treba poslušati njegovega razlaganja. Ti ljudje so najbogatejši in to javno kažejo, ker tam kadijo cigarete. Ti ljudje so tako nadarjeni, da se še do danes niso naučili, da je stokrat boljše za dušo in telo, če ne misliš v cerkev iti, da rajše doma ostaneš, sebi pot drugim pa pohujšanje obvarješ!

Sv. Rupert nad Laškim. V težavnem, bregovitem, raztrganem svetu živimo; že kraj sam kaže trud in trpljenje, ki ga mora tukaj človek in žival prenašati dan za dnevom. In vendar, ali menda bolje: ravno radi tega so ljudje utrjeni in zdravi ter mnogi dosežejo veliko starost. V zadnjem času sta tukaj umrla dva zelo stara moža, eden 90 let, drugi 88 let star; a najstarejši, 92 let star, še živi. Dne 4. t. m. je zatisnil svoje trudne oči k večnemu počitku Tomaž Tratnik, mali posestnik v Gori, star 90 let, dne 7. t. m. pa Janez Zemljak iz Trat v Velikih Grahovšah, star 88 let. Oba ta moža sta imela več hudega kakor dobrega v svojem življenju, na stare dni sta trpela pomanjkanje in stiske vsake vrste, a sta čakala visoko starost. Počivajta v miru! — Deževno, neprijazno vreme nas je stiskalo že skoro celi mesec, da so poljska dela zelo zastala; a najbolj nas tlači denarna stiska; prodati nimamo takorekoč ničesar. vina nimamo, sadje je letos tako popolno izostalo, kakor že desetletja ne; žito nima nobene cene, z lesom se trgovci naravnost norčujejo, živina nima vrednosti, davki pa nas tlačijo z vsakim dnevom bolj. Trgovine imajo svoje visoke cene in jih še vedno dvigujejo, ubogi kmet, kaj naj stori?

Dobova. Po gorkih dnevih je prišel dež in po dežju mraz, ki nas je skoro vjel v trgovat. Vina bo pri nekaterih malo več kot lani, pri nekaterih zopet manj, kakor jih je pač toča dosegla. Letošnja toča je napravila v vinogradih res precej škode in vedno boli se ka-že potreba po splošnem zavarovanju vinogradov proti vremenskim nevarnostem. Če bo slaba letina, bodo težko plačali tako zavarovalnino, če bi bila dobra letina, bi se zdelo nepotrebno plačati, a če bi zadela vinograde nesreča, bi bilo le dobro vzdigniti zavarovalnino. O tem bo pač vinogradnikom še treba razmišljati. — Po nalihiv preteklih dni je naša reka Sotla sledila svoji stari navadi,

da je prestopila svojo mejo, šla iz struge in preplavila njive in travnike. Res, da imajo kmetje že precej pospravljenega, vendar je zunaj še ponekod koruza, ajda, zelje in repa. Poplavlila je lep kompleks njiv in travnikov, tako da je bila skoro pot na Hrvaško zaprta. Le po progi je še bila edina pot, ki veže po brvi ločene občine naše fare. Pa ni čuda, če izstopi Sotla, saj se vije na vse strani: naprej, nazaj in v stran; nobena kača se vam tako ne zvija, kakor je na vse načine zvita struga naše Sotle. In kaj neki bi preprečilo te poplave? Edino regulacija in poglobitev struge Sotle in deloma Save. Novo, ravno in globoko strugo bi morala dobiti Sotla, pa bi ne bilo teh nesreč. Tudi na to bo treba misliti in delati ter zainteresirati merodajne oblasti, da se potrebno stori.

Med. univ. dr. Bernard Jirku, zdravnik, naznanja, da bo pričel svojo prakso izvrševati dne 23. oktobra 1930 v Ljutomeru in bo tudi ordiniral za zobne bolezni. 1290

Bebast navihanec. Neki gospod je vzel v službo mladega fanta, ki so mu rekli, da je nekoliko bebast, in se je hotel nekoč z njim pošaliti. Dal mu je nekaj denarja, rekoč: »Peter, pojdi na trg in kupi mi šest jajc in za tri kracarje ojoj!« — Peter se je lepo priklonil, vzel košaro in šel na trg. Kupil je jajca, čeznje pa je položil v košaro sveženj živih kopriv. Pride domov in gospodar ga vpraša: »Ali si prinesel vse?« — In fant odgovori, odpirajoč košaro: »Da, gospod, le pogledjte!« — Gospod seže v košaro, a hitro potegne roko nazaj in vpije: »Ojoj, ojoj!« — Fant, ki ni bil bebast, pa se glasno nasmeje in reče: »Da, gospod, to je ojoj, spodaj so jajca.«

Žena svojemu možu, ki se je vrnil s planine: »O, kako sem vesela, da si prišel! Slišala sem, da je neki norec padel v prepad in zato sem se bala, da ne bi bil ti.«

Zmiraj pevec. Pevsko društvo je na potovanju. Ko pride do nekega mostu v zasedenem ozemlju, vstavi straža enega izmed pevcev s klicem: »Pas?« — Pevec: »Ne, tenor!«

Vzgojno stališče. Ljudsko šolo obišče nadzornik. Med poukom zapazi, da učiteljica vsakega pokliče, kdor se z roko oglasi, samo enega ne. Nadzornik je radoveden, zakaj to. Učiteljica mu pojasni, da je tisti učenec malo »tako« in hoče včasih vedeti čudne reči. Nadzornik pokara učiteljico, rekoč: »Vzgojno stališče zahteva, da se posebno skrbno zavzamete in zanimате za zaostale reveže. Prosim, vprašajte ga takoj, kaj hoče!« — »No, mali, kaj boš pa ti povedal?« se obrne učiteljica na fanta. — Deček počasi vstane in se odreže: »Tale zraven mene me je povprašal, koliko časa bo tistile osel še tu ostal.«

Lep začetek. Hudodelec, ki so ga v pondeljek peljali na morišče: »No, ta teden sem pa zares lepo začel!«

Uporaba. Učitelj: »Povej mi vzgled, ki pojasni pregovor: Slajše je dajati nego prejemati.« Učenec: »Zaušnice.«

Versivo in nedostatek versiva v narodih.

Priobčil A. K.

(Dalje.)

II. Asirci in Babilonci.

Kar je za Egipt reka Nil, to sta reki Evfrat in Tigris za Mezopotamijo in Babilonijo v osrednji Aziji. Ti dve deželi sta po svetovni vojni pod angleškim varstvom in se imenujeta z novim imenom Irak. Ko se začne pomladi sneg topiti na visokih armenskih gorah, narasete ti reki in preplavita deželo. Toda njuno naraščanje ni tako redno kot je Nilovo v Egiptu, zato so tu že v davnih časih delali kanale, po katerih so namakali zemljo. Zemlja je neizmerno rodovitna. Zgodovinar Herodot pravi: »Med vsemi deželami, katere poznam, je ta najboljša v donosu žita. Tu sicer ni drevja, ni figovih dreves, ni trsja, ni oljk, a v donosu žita prinaša dvesto- in v najboljšem slučaju celo tristoteren sad.«

Ker je tu zemlja tako silno rodovitna, zato so nastale v teh krajih že v davnih časih mogočne države Asirija in Babilonija z velemešči: Ninive in Babilon. Babilon je bil eno najstarejših mest na zemlji. Najbolj je slovel za kralja Nebukadnezarja (Nabuhodnosorja). Takrat je imel 2 milijona prebivalcev, bil je središče svetovne trgovine, znamenit po bogastvu, znanstvu in umetnosti ter pozneje tudi po svoji strašni razuzdanosti. Po Herodotu je bil Babilon zidan v čveterokotu (kvadratu), čegar vsaka stran je merila 22 km. Mesto je bilo zato tako obsežno, ker je bilo med hišami tudi mnogo vrtov in parkov. Bil je krog in krog obzidan, v čegar zidu je bilo 250 obrambnih stolpov in 200 bronastih vrat.

Še bolj obsežne so bile Ninive. Obdane so bile s tako debelim zidom, da so na njem trije vozovi lahko vstric vozili. V zidu je bilo 1500 obrambnih stolpov. V knjigi preroka Jona čitamo, da se je mesto raztegalo na tri dni hoda.

Kako burno je moralo biti življenje v teh velemešilih! Toda to nas tukaj ne zanima. Nas zanima, kako je bilo z verskim življenjem v teh krajih. Vse življenje, vsa znanost, slovstvo in vsa umetnost je bila v tesni zvezi z vero. Ljudstvo je molilo dosti bogov ter jim je darovalo mnogoštevilne darove in žrtve, da bi si naklonilo njihovo dobro hotnost. Darovali so bogovom prve pri delke, rože, jedila, razne živali in v starih časih tudi ljudi. Njihovi daritveni oltarji, katere so našli pri izkopinah, so kamniti ter imajo podobo trikotnika. Zlasti so ljubili slavnostne sprejede, pri katerih so nosili lepo okrašene podobe bogov. Te sprejede je poveljevalo petje in godba, pri kateri so rabili različna godala kot trobente, piščali, citre, sambuke, brenklje in soglasnice. Vernost Babilona pa še prav posebno kažejo veliki templi, katere so stavili v čast bogovom. Zgodovinar Herodot popisuje tempel boga Bal v Babilonu tako-le: »Tempel je imel pe-

dobo čveterokota, čegar vsaka stranica je bila dolga 1200 čevljev. V sredi templja je bil velik stolp z 8 nadstropji, 600 čevljev dolg in toliko širok. Zunaj stolpa so držale stopnice na vrh, ki so se vile okrog templja. Vrh stolpa je bil še drugi velik tempel, v katerem je bila čudno lepa postelja in zlata miza. Po mnenju Babiloncev je bog Bal tu večkrat prenočeval. Poleg stolpa je bil Balu na čast postavljen še drugi tempel, v katerem je na zlatem prestolu za zlato mizo sedela iz čistega zlata vlita podoba boga Bala.« Tu pred to podobo so zažgali na leto ob velikih praznikih velike množine dišečega kadila. Poleg tega templja je bilo več altarjev, na katerih so sežigali daritve v čast bogovom.

Duhovnike so zelo spoštovali, kar je razvidno iz tega, da so v Asiriji vladali pred letom 1500 neki knezi duhovskega stanu in v Babiloniji je prevzel po smrti kralja Nabopolasarija regentstvo veliki duhovnik do prihoda sina Nebukadnezarja. Babilonci so imeli izročilo o vesoljnem potopu in o daritvi Noetovi približno tako kot nam pripoveduje sv. pismo. Imeli so tudi izročilo, kako je pri zidanju babilonskega stolpa Bog ljudem jezike zmešal. Ker so bili Izraelci odpeljani v asirsko, Judje pa v babilonsko sužnost, se je tam po teh ujetnikih gotovo širilo znanje pravega Boga. Toda dotičnim narodom najbrže ni bilo dosti za postave pravega Boga, ker so svojo pogansko vero v zadnjem času prikrojili tako, da so imeli odprto pot najgnusnejšim razuzdanostim. Strašno nečedno življenje je vladalo v velemešilih ob Evfratu in Tigrisu. Ljudje so pozabili na svojo vest, na božjo in na naravno postavo. Grški zgodovinar Herodot poroča, da so se v templu boginje Milite v Babilonu pod krinko bogoslužja uganjala najgnusnejša dejanja, o katerih ne moremo pisati. — Sploh je bil Babilon znan in razvpit in še dandanes velja kot mesto najgrše razuzdanosti.

Za grehom pa navadno pride kazen. Tudi nad Ninive in Babilon je prišla strašna kazen in razpad. Judovski preroki, zlasti Izaija in Jeremija, napovedujejo na mnogih mestih to kazen in razdejanje. Izaija (31. 8, 9) prerokuje o Asircih: »In Asirijan bo padel ... in njegovi mladeniči bodo sužnji in njegova moč bo izginila od strahu.« In

Nobena pleša več!

Bujni lasje, lepa brada.

Mnogo tisoč dam in gospodov vsake starosti se imajo zahvaliti za svoje bujne lasje zdravniško priporočeni mu Tilo Haarkraft Fluid. Tilo odstrani luske in prepreči izpadanje las, prehitro osivelost, trpkost, drobljivost in cepljenje las, oživi in osveži lasišče ter pomaga, da lasje hitro, bogato in bujno rastejo in v kratkem času dosežejo dvojno dolžino. »Moja frizura je po štirikratnem rabljenju vašega Tilo Haarkraft Fluid trikrat tako bujna«, piše gospa T. I. — Cena: 16 Din. 3 steklenice 24 Din, 6 steklenic 55 D. Dr. Nikol. Kemény, Košice, poštni predal 12/N 28, CSR. 1294

v 47. poglavju napoveduje silno prekucijo v babilonskem kraljestvu. Prerok Jeremija pa napoveduje v 50. in 51. poglavju v pretresljivih besedah Babilonu pokončanje in razdejanje radi njegovih hudobij. Tako-le (51, 29, 37), piše: »In tresla se bo zemlja in prestrašila, ko se bo zbudila zoper Babilon misel Gospodova, babilonsko deželo narediti pusto in brez prebivalcev. In Babilon bo groblja, prebivališče zmajem, v strmenje . . . ker nima prebivalca.« Vse se je natanko dopolnilo kot so preroki napovedovali. Najprej je prišla vrsta na Ninive. Za časa preroka Jona je Bog mestu še prizanašal, a leta 606 pr. Kr. r. je bilo mesto po dveletnem obleganju od sovražnikov zavzeto, zažgano in razrušeno. — Zadnji kralj, ki se ni hotel udati domačim prekucuhom, ki so se dvignili zoper njega, je sam zgorel s svojimi ženami in vsemi zakladi. Dobesedno so se izpolnile besede preroka Sofonija (2, 13, 14): »Pokončal bo Asirija in bo dejal lepo mesto v pustobo...

Ležale bodo sredi njega črede in živali narodov; sove in ježi bodo stanovali na njegovih pragih . . .« Grešni Babilon je prišel na vrsto leta 538 pr. Kr. r. Zadnji kralj Naboned je bil ujet in umorjen. Babilonija je postala perzijska pokrajina. Babilon je bil deloma razrušen, a hiral je počasi; za časa Aleksandra Velikega je bil le še 20. del prejšnjega obsega zaseden po prebivalcih. Za časa prvih rimskih cesarjev je bil Babilon že groblja in je izginil iz zgodovine. V zgodovini ni primere, da bi bilo kako velemesto tako do cela pokončano kot sta bila Ninive in Babilon. Dandanes izkopavajo učenijski zasute razvaline obeh mest; našli so zlasti v Ninivah važne reči, ker tam so ob času razdejanja zgoreli na poslopjih le gornji leseni deli, spodnji so bili pa več ali manj ohranjeni zasti. Razvaline obeh mest dokazujejo resničnost svetopisemskega poročila, pričajo pa tudi, kak konec čaka vsakogar, ki noče poznati in živeti po postavi Gospodovi.

Posestvo v Gornji Ložnici pri Slov. Bistrici, 8¼ orala polja, njive in travniki, se da s 1. aprilom 1931 po ceni v najem. Viljem Abt, Maribor, Kejžarjeva ulica 8. 1295

Kupimo vsako množino namiznih jabolk in prešnega sadja, postavno k vagonu ali pa v skladišče Maribor, Cvetlična ulica 18, po najboljših dnevnih cenah. Exportna družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica 18. 1296

Majerja s štirimi delavskimi močmi iz okraja Maribor sprejme Lininger, Maribor, Koroševa ulica 32. 1298

Hlapec in dekla

se iščeta na kmetijo blizu Slov. Bistrice. Več se izve v upravnistvu »Slov. Gospodarja«.

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne predmete najceneje pri tvrdki

I. N. ŠOŠTARIČ, 1248
Maribor, Aleksandrova cesta 13

Izrebane številke loterije sv. Pankracija.

Po tej vrsti so bile izrebane:

1975 2595 137 1536 751 1877 3544 499 635 2898
2519 2016 2680 2278 3048 2485 1091 1039 2823
644 475 3373 1087 2956 434 3537 1370 933 1926
159 3896 3426 3587 2397 666 1895 694 907 2292
271 3491 221 704 1927 3640 1168 756 2272 2432;
1894 211 3564 3865 1804 1380 304 3560 3454 3736
3686 166 1481 244 19 3015 1916 2597 2534 1597
3596 3818 1280 1323 1690 693 3554 3785 890 1908
3955 2043 3716 2902 1081 3636 1807 3521 1599
2555 3830 1689 502 560 2118 1007 995 1401 1768
1070 3255; 512 1321 2320 2505 2018 1435 363 3680
2989 1479 495 1422 3455 2346 1417 1357 2579 330
2053 3881 95 1452 251 1605 2155 2145 1062 412
2350 1356 1968 1088 3811 2960 2720 98 2659 219
3006 1258 3116 3517 2199 3564 1714 764 1537 209
1965 1074; 2672 858 2479 3628 419 2020 3988 1841
3209 1409 965 2195 1286 20 2192 3845 2641 256
2296 2518 655 2487 898 2324 3350 1013 3892 2459
1263 248 753 2722 574 636 1268 2618 377 3017 254
522 1399 2134 2253 3522 1023 223 1556 3468 2301
529 762 2339 2213 853 313 534 523 662 1122
1738 3711 1270 3404 1741 3119 3956 555 1012 685
467 3932 2295 3674 337 2755 1884 3974 3378 3291
1005 3281 1305 545 3996 3 2748 3619 1554 3555
1009 1716 378 2633 894 2205 2698 1125 2113 1033
1177; 2870 3329 1678 3193 2760 1446 3341 1502
1699 2191 203 809 2873 436 920 652 3977 1918
2513 1726 1040 3054 2477 359 1763 516 3093 1743
3857 2754 1159 2899 792 3225 2955 1983 2605 3199
3483 1687 1647 2853 3867 1048 3339 506 325 588
3506 3635; 417 352 1332 2951 3693 1134 3620 267
45 2946 2174 2975 966 3042 910 1189 3687 316 81
3675 3642 3777 2083 13 109 2449 3110 3357 1443
1966 1992 1000 1077 3696 2900 4194 2110 3954
1996 1460 2640 1671 3635. — Za eventuelno pomoto ne odgovarja uredništvo. — 1281

Viničar z najmanje 4 delavnimi očmi se bo sprejel pod dobrimi pogoji v viničarijo, v kateri si lahko redi 5 glav goveje živine. Ponudba je poslati na: Fric Zemljč v Ljutomeru. 1291

Hlapec z dežele želi službe k dvema konjema. Nastopi lahko takoj. Naslov o pravi lista. 1281

Učenec se sprejme v trgovino mešanega blaga. Biti mora zdrav, z dobro šolsko izobrazbo in mora res veselje imeti do trgovine. Oskrba v hiši. Naslov v upravi lista. 1282

Proda se nova hiša, pripravna za vsako obrt: Maribor, Radvanjska cesta 16, pri kadetnici. 1283

Viničar zanesljiv, s 5 do 6 delavnimi močmi in večletnimi spričevali se sprejme. K. Gräntz, Maribor, Gosposka ulica 7. 1277

Proda se lepo posestvo tik glavne ceste, v izmeri 23 oralov, zidana hiša z gospodarskim poslopjem. Poizve se pod I. L., Slivnica pri Mariboru št. 32. 1285

Izjava. Jaz podpisani obžaljujem vse besede, katere sem izgovoril zoper gospoda Štefana Vihar v Radizelu, ker so popolnoma neresnične in se mu zahvaljujem, da je odstopil od sodnega postopanja. Franc Hvauc v Rušah. 1284

Kočija, koupe in Landauer, v dobrem stanju, se poceni proda. Ponudbe pod L. F. 64 na upravo lista. 1278

Vajenec kolarski, zdrav, močen ter poštenih krščanskih staršev, se takoj sprejme. Vpraša se pri g. Mohoriču, organist pri Sv. Antonu v Slov. gor. ali pa v upravi lista. 1289

Inserirajte v „Slov. Gospodarja“!

Izšla je

Blasnikova
VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obračtan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solne in lune mrke; — lune spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštna določba za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobornice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse seje na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabele hektarov v orah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni J. Blasnikha nasl. d. d.
v Ljubljani. 1260

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6

V lastni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulančneje. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Milo, ki nikoli ne odpove,

je najboljši pomočnik gospodinje.

Bodite pametni tudi Vi in perite le s pravim

terpentinovim milom

1230

Viničarja: brez malih otrok iščem. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe s pogoji nasloviti na S. Koropec, Studenice pri Poljčanah. 1292

Mlad fant se sprejme h konju in za poljsko delo. Plača D 200. Ter. Kramer. Sv. Marjeta ob Pesnici 1276

V našem iščem hišo z vrtom ali majhno posestvo. Ponudbe na: Šarman, Sv. Jurij ob Pesnici. 1289

Prodaj viničarijo. Franc Rozman, Svečina 20, Zg Sv. Kungota. 1274

Posestvo, srednje, prodaj radi selitve Franc Januš, Boračeva, Slatina-Radenci. 1287

Ključavničarskega vajenca vzamem v popolno oskrbo proti 6.000 Din posojila. Ponudbe na upravo lista pod „ključavničar“. 1286

Učenec se sprejme pri g. Kvas, klobučar, Maribor, Aleksandrova c. 32. 1279

Pomlajenje v 24 urah

je dosegla glasom zahvale gospa dr. A. iz Prage: „Od Vas prejetih (ali poslanih) 10 lončkov Eros Crème sem morala prepustiti svojim znancom. Moj obraz je živa reklama za Vašo Crème, ker sem kljub svojim 49 letom čedna in mladostna“. Eros Crème odstrani hitro in sigurno sojedce (ali ogrce) izpušča, gube, jetrne pege, nosno rdečico, žolte in ružave pege ter **solnčne pege**.

Garancija: Denar se vrne ako je Crème Brezuspečna. Cena Din 12.—, 3 lončki Din 25.—, 6 lončkov Din 40.—.

Dr. Nic Kemény, Košice C, Postfach 12/E 28, Čehoslovakei.

S tužnim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancom žalostno vest, da je dne 16. oktobra 1930, zvečer ob 5. uri, mirno v gospodu zaspala

Ivana Kolar,

posestnica v Vuhredu, p. d. Novakova, ki zapušča žalujočega soproga in šest neodraslih otrok, dve sestri in brata. 1305

Vuhred, dne 16. oktobra 1930.
Anzel, soproga, Marica, Peterček, Berta, Franc, Ivan in Ivanka, otroci; Marica, Greta, sestre; Franc, brat. — Žalujoča rodbina Novakova.

Prodaj lepo žrebico. Jožef Purgaj, Sv. Marjeta ob Pesn. 1302

USTANOVLJENA LETU 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilna vloga od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeka na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
— še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

Vaše prihranke naložite popolnoma varno pri KREKOVI POSOJILNICI * Meljska c. 10, Maribor

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Rentni davek se vlagateljem ne odtegne. 65

Obresti: Za vloge: nevezane 6—7%, vezane 7½—8%.

Ček. zav. v Ljubljani rač. št. 14349.

Posojila po 9—10%.

Nalagajte po položnicah!

Kava, dnevno sveže pražena

¼ kg od 13 Din do Din 27. — Čaj nove žetve svetovnih znamk v veliki izbiri in ceni je že prispel. — Zaloga celokupnega vedno svežega špicerijskega blaga direktnih virov po dnevnih ceni. 1301

ZANDERLE

Samo 290 Din
plašč iz gladkobarvanega sukna!

Samo 230 Din
plašč iz modnovzorčastega sukna!

Samo 180 Din
moderni plašč iz finega velurja!

Razpošilja 1904/10

Trgovski dom Stermecki
Celje št. 24.

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.
Novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoč slikami se pošlje na zahtevo vsakemu zastoj!

V župnišče se sprejme dekla. Oskrbovati ima dve kravi, do tri svinje, pomagati v kuhinji in pri poljskem delu. Plača 175 Din. Lepo ravnanje in trajna služba. Ponudbe na upravo lista pod števil. 317. Nastop takoj ali 1. novembrom. 1306

Učenca čedne zunanosti, poštenih staršev, z najmanj 2 razredoma meščanske šole dovršene z dobrim uspehom, sprejme z vso oskrbo v hiši Vinke Zorko, trgovce pri Sv. Benediktu v Slov. goricah. 1307

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.
 Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Manufakturna trgovina Franc Urch / Celje

priporoča cenjenim strankam svojo veliko zalogo raznega, vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira! Najboljša postrežba!
Nizke cene! 975

Posteljnina

pohištvo, preproge, linooleum, zavese, odeje, madroce, vložke, tkanine za pohištvo, gradl za madroce in celotne garniture za postelje itd. — najboljše in najcenejše pri 1192

Karolu Preis, Maribor, Gosposka ulica 20

Cenike dobite brezplačno.

Nagrobni spomeniki
Se priporoča Koban, kamnosek, Rače pri Framu. 1238

Suhe gobe, kumino in kuhano maslo kupuje Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg 25. Priporoča: čaj, rum, slivovko, brinjevec, vsakovrstno specerijsko blago, okove za pohištvo in stavbe, pocinkano pločevino in drugo železnino. 1293

Hiša z vrtom se prodaja. Dobrovec 88, Hoče. 1280

Fanta z dežele, močnega za vsako delo in vajenega živine, sprejme Martin Pere, Celje-Zavodna. 1257

250 Din na dan zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Persson, Ljubljana, poštni predal 307. — Znamko za odgovor! 1171

Inserirajte!

Dobro in poceni blago

se kupi v Trpinovem-Tekstilnem-Bazarju 1043 v Mariboru, Vetrinjska ulica števil. 15

Jos. Pristovšek, pasar in srebrar,

izdelovatelj kovinskih predmetov, delavnica za cerkveno orodje in posodo. Popravila, pozlačenje in posrebranje. Celje, Prešernova ulica 21. 1174

Kje dobite lepe trpežne moške in damske štofe: hlače, platno, tiskovine, parhand, krojaške potrebščine, srajce, kravate, naramnice, nogavice, dokolenice in še veliko drugih predmetov po zelo nizkih cenah?

Pri

Ivan Mastnak, Celje, Kralja Petra c. 15.

Istotam kupite moške štofaste obleke že od 240 Din naprej. Štofaste obleke za fante 11 do 16 let od 200 Din naprej. Moške hlače štofaste od 90 Din naprej. Moške hlače cajgaste od 47 Din naprej. Moške površnike, ovrtnik iz krzna od 400 Din naprej. Nadalje dežne plašče (Trenskoat), črne zimske suknje.

Lastna izdelovalnica usnjatih sukenj itd. Nakup neprisljen! 1175 Solidna postrežba!

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Redni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.